

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת בבא בתרא

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות

תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובב"א

טל: 02(571-2016)

מסכת בבא בתרא

פ"א השותפין

גמ' ב. - ד :

בנין הכותל בחצר (לל"ק - דרצו והקנו זל"ז לבנות, לל"ב - היזק ראייה) כמנהג המדינה לאמצע -
וא"א ליהדר - בבירור רוחות בקנין, בהחזיק כ"א בשלו
לל"ק אין היזק ראייה חוץ : מגינה [רש"י - עין רעה], נפל הכותל [לרש"י - כבר נתרצו הראשונים], הזיקא
דרבים, דבית, גג סמוך לחצר [עושה דברי הצנע]
ביני אורכי טפח - לל"ק בטינא אבל בריכסא (אבנים דקות וטיט באמצע) טפי,
לל"ב בריכסא אבל בטינא פחות
סתירת בית הכנסת - רק כשבנה אחרת [פשיעותא, צלויי], בי קייטא בסיתווא, תיוהא,
מלכותא [לא הדר]

{ הורדוס הרג חשמונאים ורבנן ; בנין הורדוס }

נפל הכותל אין המע"ה

סתם גינה כמקום שנהגו לגדור, סתם בקעה כלא נהגו

מקום שנהגו שלא לגדור בונה בשלו וחזית מבחוץ [גיזוזא ידיע], לל"ב דרב הונא מבפנים [ליפופא
ידיע], לר' יוחנן טח אמה בראש הכותל בטיט [קילופא ידיע],
בהוצא : סינופי יריכי ומשריק בטינא, אביי - רק שטרא
במדעת שניהם - כותל באמצע, וחזית מכאן ומכאן - אם א' עשה חזית, בהוצי

רש"י ב. - ג :

נפל הכותל לחלק - לרש"י - אין המע"ה הואיל וחייבו חכמים לבנות בין שניהם
ביהכ"נ דבבל על תנאי - לרש"י - לאכול וכו'
אגריפס אחינו אתה - לרש"י - אמו מישראל

גמ' ד : - ו :

מקיף מג' רוחות - גדר ג' א"צ לשלם [לרש"י - מקום שלא נהגו, לל"ב - לא ניחא לי']
גדר הרביעית - בין מקיף בין ניקף -
1) לרב הונא - לת"ק ישלם לפי דמי קנים בזול [סגי לי], לר' יוסי (להל') לפי מה שגדר
לחייא בר רב :
2) ת"ק - ישלם אגר נטירא, ר' יוסי - קנים בזול ;
3) ת"ק - ישלם רק רביעית [לרש"י - יצא מב"ד זכאי על שאר], ר' יוסי - הכל בזול ;
4) ת"ק - עמד ניקף - הכל, מקיף - רק רביעית, ר' יוסי - הכל ;
5) ת"ק - עמד מקיף או ניקף - ישלם,
ר' יוסי - רק עמד ניקף [גלי דעתיה] אבל עמד מקיף פטור

עד גובה ד"א בחזקת ששניהם שילמו,

למעלה מד"א וסמך לו כותל אחר - בחזקת שלא נתן

בזמנו (גי' תוס') אמר פרעתיך תוך זמנו -

ר"ל, להל' - אינו נאמן וגובה אפי' מיתמי [חזקה],

אביי ורבא - נאמן [איתרמי זוזי]

אחר זמנו אמר פרעתיך תוך זמנו - בעיא דלא איפשיטא [מיגו במקום חזקה]

בנה יותר מד"א, ושכנו סמך לפלגא - רב הונא - ישלם כל חלקו בכותל ראשון [סופו לגמור] - חוץ מבנין

קטן בקרן זויתו (רש"י)

ר"נ - למאי דסמך - חוץ מהכין מקום לקורות להוסיף עלייה

חזקת תשמיש - מחלוקת עד היכן (כובד, גשם, גינה, ורחבה)

כשורא דמטללתא חזקה (חזקת תשמיש לרש"י) אחר ל' יום,
סוכה - אחר ז' חוץ מחבריה בטינא, תי' א' נ: - מזיק ושתק - לאלתר

רש"י ה. - ו.

אין לתבוע דינא דבר מצרא - לרש"י - על עני; קנה שדה שני שיכול לשמור בזול (ושלך מפסיק ביניהם)
[ועשית הישר והטוב]

חזקת תשמיש - לרש"י ורשב"ם - לאלתר עם טענה, וחזקת אורה (ז. ג' שנים (נז. - ג' שנים בחסרון קרקע)

גמ' ו: - יא.

ב' גגות מב' צידי רה"ר - כ"א גודר ומעדיף, גג בצד חצר - יבנה בעל הגג ד"א,
גג לצד גג או חצר למעלה מגג - שמואל - א"צ, ר"נ - מחיצת י' [שהנכנס נתפס כגנב],
חצר למעלה מחצר - רב הונא - תחתון מכנגדו, ועליון מכנגדו מסייע
רב חסדא - עליון מסייע מלמטה

הושפל עלייה - העליון יכול לעכב מלסתור ולבנות (אפי' משתמש רק לעצים) עד עשרה [שוף
אכריסך], (ואם אתנו - מעכב עד רומו כחצי אורך ורוחב, כדדיירי אינשי)
וכן בחבירו מאפיל

ב' אחים שחלקו - יכול להאפיל לנהרדעי (רב חמא ושמואל) דאין טענת "כדדרו אבהתן"
(לרש"י - דאין לו חזקת ג' שנים לאור) [אין זכות בחלק חברו] ורב חולק

מכר "בית כור", "פרדס", "כרם" - מכר המתקרי כך

יצא שובר אשטרא דיתמי - רב חמא, מר זוטרא - לא קרעינן השטר [חשש זיוף], ורבינא חולק

לרשב"ג כופין לבנות בית שער רק בחצר הסמוכה לרה"ר, חומה רק בעיר הסמוכה לספר

גבייה לחומת העיר - לפי שבח ממון ולא לפי נפשות [אין סכנה], לפי קירוב בתים
ר"י נשיאה - אפי' מרבנן, ר"ל ור' יוחנן - לא [רבנן לא צריכי נטירותא] חוץ משכירת פועלים לכריא
פתיא (רש"י - בור מים) ומחזירין ליתמי אי לא מידויל [לאו בני מחילה]

{ רבי נתן לכל בבצורת משום יונתן בן עמרם שאמר פרנסני ככלב ועורב, פורענות בשביל ע"ה }

"יושב העיר" (עיר הנדחת) = ל' יום. "אנשי עיר" = י"ב חודש לפסי העיר, או קנה בית דירה, לרשב"ג
- קנה קרקע כל שהוא וי"א הראויה לבית דירה.

גובין מיתמי - להנאתן, ולא צדקה אלא לאחשובינהו

בני העיר יכולין לשנות קופה ותמחוי, מידות, שערים, שכר פועלים, לקנוס (בפני אדם חשוב)

גבאי צדקה: נגבית בב' [שררה] (ולא יפרשו זמ"ז) מתחלקת בג' [ממונות], ממשכן עשיר, מציאה או
פרעו בשוק - יתן לארנקי של צדקה, פורט/מוכר לאחרים, מונה א' א',

אין מחשבין עמו, לרב הונא בודקין עני למזונות ולא לכסות [קא מבזי, פרוש לרעב] ולרב
יהודה הפוך [מצערא, פרוס לרעב], יתן ככר קב (ב' סעודות) לעני עובר [אין מחלקין בלילה],
מטה וכו', ג' סעודות לשבת, מתנה מועטת למחזיר על פתחים

צדקה שלישי שקל לשנה

מצורע בימי ספורו מטמא אדם [ג"ש כיבוס מחלוט]

{ והמשכילים יזהירו; גדול המעשה; פרוטה מצטרפת; מתן בסתר; מעלת צדקה; ע"י עניים
אנו ניצולין מגיהנם; חסרונותיו קצובין מר"ה; וצדקה תציל ממות; בשכר הקיצה אשבעה
מזיו השכינה; עולם הפוך ראיתי; וחסד לאומים חטאת; בנימין הצדיק; מונבו עדיף מאבותיו }

גמ' יא. - יז.

כדי חלוקה לחצר (רש"י - בחולק נכסיו) (בתים) על פיו - ד"א לכל פתח ועוד ד"א לכ"א;
שדה בא"י ט' קבין, במקום ר"י 4; גינה, לר"ע; כרם בא"י לסומכוס ג' ור' יוסי חולק

חלוקת חצר (רש"י - בחולק בתים על פיו, רש"י סוכה ג: - ב' אחין) לרב הונא - לפי פתחיה,
לרב חסדא ד"א לכל פתח כפי רוחב הפתח והשאר בשוה

יש ד"א סביב חפירה למאכל בהמה כשלא מייחד לו פתח
אין ד"א לפתח באכסדרה (לרש"י - בלי דפנות) ולבית חציו אינו מקורה [יפרק משאו בפנים], לול
תרנגולין, סתמו ופרץ פצימיו. מרפסת - ד"א לסולם בלבד.
זבל מתחלקת לפי פתחים, אכסניא (לרש"י - לחיילים) לפי בני אדם
רבי - החיצוניים במבוי לא משתמשים אצל הפנימיים
ר"ש ב"א, רב הונא - משתמשים בכל ומעכבים לסתום (לרש"י - מחיצה ד"א סביב פתחו)
מעכבין: לפתוח פתחו למבוי אחר, לפתוח פתח שנסתם ופרץ פצימיו, לסתום מבוי שהוחזק לקצר דרך,
להעמיד דלתות במבוי המפולש לרה"ר
ד"א הסמוכות לרה"ר - ספק טומאה לקולא
חולקין רק כששמו עליו ובשדה וכרם בבבל כשיש כדי מלאכת יום שלם - א"כ שניהם רוצים - ולא
כתבי קודש בכרך א' [בזיון]
לרש"י חולקין בור כשיש כדי להשקות פעולת יום לכ"א
{ חכם עדיף מנביא; נבואה לחכמים לשוטים ותינוקות; לאחר שאכל יש לב א'; יין מפקחו }
יתן חד מצרא: לפי שנים דבכור [רש"י - כחלק א']
דיבם - לאביי כן ["בכור"] לרבא לא [נהיה הבכור - ואין חלוקתו כבכור]
יורש שקנה בצד אביו או ב' שדות על ב' נגרי - לרבה כן [מדת סדום],
לרב יוסף (להל') לא [מעלינן לנכסי בר מריון (לרש"י - זה עדיף מזה)]
ב' שדות על חד נגרא - לרב יוסף (להל') כן [מדת סדום] לאביי לא [תרבה לך אריסין - שמירה
בשבילי]
חד גיסא נהר וחד גידא נגר - חולקין בקרנא זול שיהיו לשניהם
רב יהודה (להל') - אין כדי חלוקה - "גוד או אגוד" חוץ: מרק גוד (עני), רק אגוד (חצי עבד),
ב' דברים שונים [כ"א מיבעי תרוייהו]; ר"נ - לית דינא דגא"א
טול ד"א ואני פחות - לרשב"ג אין שומעין לו [אין לי כסף ולא ניחא במתנה]
ר"מ, רבי - מדביק תנ"ך כאחד, ר"י - תנ"ך כ"א בפנ"ע, חכמים - כל ספר של נ"ך בפנ"ע
ד' שיטין בין חומשים, ד' (וי"ג ג') בין נביאים, ג' בין תרי עשר
גליון בראשו כדי לגול עמוד נ"ך וס"ת שבעזרה - בסופו כדי היקף
ס"ת - ארכו כהקיפו (בגויל ו' טפחים)
בארון - שבירי לוחות, השם וכינויו, לר"מ ס"ת [אין בארון רק - לרבות] (ועמודין מבחוץ),
לר"י (אמה = ה"ט) עמודי כסף (וס"ת על דף/ארגז פלשתים)
{ מי כתב תנ"ך }
יחיד קורא מוימת משה (לרש"י - בלי הפסקה) [לר"י - יהושע כתבן, לר"ש אישתנו לכתוב בדמע]
{ איוב; הוא שטן יצה"ר ומלאך המות; שטן ופנינה לש"ש; ברוך את אברהם בכל;
בכל מכל כל; ז' לא שלט בהן רימה ותולעה; ד' מתו בעטיו של נחש }
רש"י יא: - יד.
לרש"י - יש ד"א לפתח במבוי
פרץ פצימי בית המת - לרש"י - מטמא ד"א סביביו כקבר [לרש"י - שלא יאהיל]
שדות אנגרי - לרש"י היה לאחד שדה סמוכה
סיים נ"ך למטה - לרש"י - א"צ ריוח [גנאי שיהא דף משונה אם יחתוך]
ס"ת בקדש הקדשים - לרש"י קורין בו הקהל וביוה"כ

פ"ב לא יחפור

המשך משנויות:

לא יחפור סמוך לבור ג"ט ו/או סד בסיד [לרש"י - מחלשת הבור]

מרחיקם גפת, זבל, מלח, סיד, "סלעים" (מוציאים הבל) מכותל ג"ט או סד בסיד

מרחיקים זרעים, מחרישה, מי רגלים [מתונתא], ריחים תחתונה [טירייה (מניד קרקע), קול], תנור (לרש"י - בסיס) ג"ט [הבלא]. (מי רגלים מכותל אבן - טפח, מצונמא א"צ).

למעלה מתנור ד"א, למטה ג"ט ובכירה טפח (ובשל נחתומין ד"ט ובכירה ג"ט)

לא יפתח נחתומין וצבעין [לרש"י - עשן] ורפת בקר תחת אוצר תבואה ושמן

אא"כ רפת קודם וספק בהכין לאוצר קודם, ולא רפת בקר או אספסתא תחת יין

יכול למחות על חנות שבחצר [יוצאין ונכנסין] ולא על עושים כלים, פטיש, ריחים, תשב"ר

מרחיק כותל [דוושא] וחלונות [שלא יראה, מאפיל] מכותל ד"א

סולם משובך, כותל ממזחילה ד"א

שובך מעיר נ' אמה, ר"י - מלא שגר היונה - ד' כורין. חוץ מלקחו כמו שהוא עם הקרקע סביביו.

גוזל מדדה תוך נ' לבעל השובך, חוץ מנ' למוצאו;

בין ב' שובכות שוין - בתר הקרוב, ובמחצה יחלוקו

מרחיק אילן מעיר [נוי] ומבור כ"ה אמה, חרוב ושקמה נ', אבא שאול - סרק נ'

עיר או ספק מי קודם - קוצץ [כודאין] בלי דמים [המע"ה]

בור קודם - קוצץ בדמים [לרש"י - דברשות נטע] (ר' יוסי - לא יקוצץ)

אילן קודם - לעיר - לבור - לא יקוצץ וכן ספק לא יקוצץ [כודאין]

גורן מעיר - נ' [מוץ], גורן שאינו קבוע (אינו זורה ברחת) - אביי - כדי שלא יזיק

נבלות, קברות, בורסקי מעיר - נ'

מרחיק משרה מירק, כרישין מבצלים, חרדל מדבורים - ור' יוסי מתיר [על הניזק להרחיק חוץ מגירי

דיליה]

מרחיק אילן משדה ד"א חוץ מגדר בינתים, בבבל ב' אמות בין אילנות לאילנות

קוצץ: ג"ט למחרישה, קוצץ ויורד לבור שיח ומערה חוץ מהחזיק בו (לרש"י - יחיד) - תוך ט"ז אמה

בנוטה - בשדה קוצץ מלא מרדע ע"ג מחרישה,

אבל קוצץ כל מה שנוטה בחרוב ושקמה, בבית השלחין, לאבא שאול כל אילן סרק;

ברה"ר: ת"ק גמל ורוכבו, ר"י - גמל ופשתן, לר"ל לת"ק דר"א - יותר [חוזרין וגדלין],

ר"ש - הכל [טומאת אהל]

גמ' יז: - כ.

הראשון שבא לסמוך בור וכו' למיצר:

ל"ק - בשדה העשויה לבורות לא, אינה לבורות לאביי סומך, לרבא לא

ל"ב - עשויה לבורות לאביי סומך חוץ: כשבאו בב"א, קרקע רך (לרש"י)

לרבא לא חוץ: מדירה, צונמא המפסיק לאילן, מוכר א"צ לקוצץ אילנו [ברשות],

אינה עשויה לבורות - לכו"ע מותר

רבנן - על המזיק להרחיק (רש"י - לרבא - אפי' סמך בהיתר (חוץ מאילן - הפסד מרובה)), ר' יוסי - על הניזק

לרבנן דבורים לא מזקי לחרדל, לר' יוסי מזקי, "ולדבריכם" - כששניהם עשו שלא כהוגן א"צ

להרחיק, לרש"י לרבא במזיקין זא"ז - על השני להרחיק

מרחיק נברכת הכובסין שמשפשיין בה (מים ניתזין) ד"א

לאביי מרחיק חול מכותל [הבל], לרבא רק לח

לחצוץ בפני הטומאה: צריך ביטול (לא חזי, לא שקיל), לא מקבל טומאה, עומד בפנ"ע, כלי חרס מגבו
אין קבלת טומאה לגוי [מתוך הקהל], לבן ח' [לרש"י - כאבן], מלח, ס"ת

גמ' כ: - כב.

הרחקת היזק שכנים - ת"ק - אם הזיק חייב, ר"ש - כשיעור הרחקה פטור
יכול למחות על חנות שבחצר ותינוקות של עכו"ם וסופר מתא (רש"י - מלמד לכל העיר, רש"י ב"מ - ספר),
ולא: על עושה כלים, ריחים, בחצר אחרת, ותשב"ר אחר תקנת יהושע בן גמלא (חוץ ממלמד לכל
העיר לרש"י), ועושה לעצמן [אין נכנסין ויוצאין]

מכים ינוקא בערקתא דמסנא, באינו לומד ליהוי צוותא לחבריה
מלמד דגריס טפי - רבא - לא מסלקינן לראשון, רב דימי - מסלקינן
רבא - גריס ולא דייק עדיף [שבשתא ממילא נפק], רב דימי - דייק ולא גריס עדיף [כיון דעל על]
{ יואב - תמחה את זכר }

פסידא דלא הדר - מלמד (לרש"י - שיבוש דעל על), שתלא (לא גדילות כראוי), טבח, מקיז דם, סופר (לרש"י -
ס"ת) - כמותרה ועומד

רב הונא, ר"י, רשב"ג - יש טענת קפסקת לחיותי אף לבן מבוי חוץ ממלמד מאותו מבוי,
רבנן, להל' - אין טענה חוץ: ממצודת דג [כבידן], בר מתא אחרת (וספק בבר מבוי אחר)
(אבל לא נגד רוכלין לאהדורי ות"ח אף לאקבועי (לפנים משה"ד),
וביום השוק בשוק, וכדי חיותו להגובה חובותיו)

נקטינן שוקא לצורבא מרבנן

{ מח' ע"י מי מת רב אדא בר אהבה - ומסתברא ר"נ בר יצחק }

רש"י כא.

רש"י משמע - עד 25 כופין לשכור מלמד, 25 עד 40 צריך ריש דוכנה, 40 עד 50 - ב' מלמדים

גמ' כב: - כג.

ריחוק ד"א מכותל משום דוושא - דוקא כותל גינה בעיר ישנה - ואף כותל חצר בעיר חדשה
בבא מן הצד ריחוק כמלא רחב חלון (י"א - טפח) (במדיר כותלו (ומגביהו ד"א מחלון לרש"י) [שלא יציץ]),
ד"א כשבונה מב' רוחות [שלא יאפיל]

מרחיקין כותל ממזחילה ד"א [סולם לתקן], סולם משובך ד"א [שלא תקפוץ נמייה (לר' יוסי מיד)]
מודה ר' יוסי דאסור לגרום ניזקין בגירי דילי'

אין חזקה לנזקין בקוטרא, בבית הכסא ע"ג קרקע, באסטניס

מרחיק שובך מעיר ומשדות נ' אמה, לר"י בית ד' כור [מליין כרסייהו]

איסור פריסת נשבין - ל' ריס, בישוב כרמים או שובכין אפי' ק' מיל לא (אף שובכין שלו, דעכו"ם,
דהפקר)

טוענין ללוקח (ויורש) כשיש למוכר חזקה

רש"י כב:

לרש"י - הרבה משניות שלא כר' יוסי

גירי דיליה - לרש"י - שבא מגופו

גרמא אסור - חבירו יכול לעכבו ואפי' למ"ד גרמי פטור

גמ' כג: - כו.

ר' חנינא - רוב עדיף מקרוב (נ"מ במצא גוזל, עגלה ערופה, דם בפרוזדור, חבית יין שצפה בנהר או
נמצאת בכרם)

מדדה רק הולך נ' אמה, חוץ משביל של כרמים כשהדר וחזי לקיניה
חבית בנהר כנגד עיר ישראל לרב מותר לשמואל אסור [ממרוצת המים];
בכרם ערלה - יין מותר וענבים אסור [גנבי מצנעי]
לרבנן דר"א עושין אילנות ולא זרעים במגרש העיר, לר"א רק בערי לויים
עיר קודם לאילן תוך כ"ה אמה - קוצץ בלי דמים [הזיקא דרבים משום נוי העיר]
משא"כ בור - בדמים
אילן קודם לעיר קוצץ ונותן דמים אח"כ [אנשי העיר ידחו מלשלם]
ת"ק - בורסקי מותר רק למזרח העיר [לרש"י - רוח מזרחית בנחת], ר"ע - לכל רוח נ' אמה, למערב לא
[שכינה]
ריב"ל, ר' אבהו - שכינה במערב; ר' אושעיא, ר' ישמעאל, רב ששת - בכ"מ;
ר' חנינא, ברייתא דברכות - בירושלים
{רוחות; ר"א - עולם כאכסדרה וחמה בלילה עולה למעלה מהרקיע, לר' יהושע עולם כקובה וחמה
מקפת אחורי הכיפה; משחרב ביהמ"ק לא הוגשמה רוח דרומית ואין גשמים מאוצר טוב;
להחכים ידרים להעשיר יצפין (לריב"ל יצדד לדרום)}
בור קודם - לר' יוסי לא יקוץ חוץ מגירי דיליה כשבא מכחו או דניחא ליה (לרבינא),
למרמר, לרב אשי - אפי' רוח מסייעו לענין הרחקה = כחו [כשבת] (ורבינא חולק)
זריעה ברובו מפקיע "מוקף לדירה", נטיעה - לא מפקיע

גמ' כו. - כז:

ריחוק אילן מגפן בעי טפי מד"א [ציפורים] ורבא בר רב חנן לא קצץ משום בל תשחית
רבינא - תוך ט"ז אמה בתר אילן אזלינן, חוץ מט"ז בתר קרקע (לענין עצים, מעילה)
עולא - אילן סמוך למיצר ט"ז אמה גזלן הוא ואין ביכורים (לרש"י - א"צ [מארצן]) והקונה ג' אילנות יש לו
הקרקע עמה ט"ז אמה לכל אילן
רבין א"ר יוחנן - מביא וקורא שע"מ כן הנחיל יהושע (לרש"י - שלא יקפידו)
חורשין בית סאה ערב שביעית עד עצרת כשיש ג' אילנות גדולים, עד ר"ה ליי' קטנים, ושדה לבן עד הפסח
חיוב ביכורים בחיטי עם כל שהוא קרקע
מקצת אילן בחו"ל - לרבי טבל וחולין מעורבין, לרשב"ג הגדל בחו"ל פטור [מח' בברירה, במפסיק
צונמא בשרשים - אי אורא מבלבל]

רש"י כו. - כז.

החזיק יחיד באילן - לרש"י - חזקתו ואיסור קציצה לט"ז אמה
לרש"י מותר לסמוך עד ד"א אבל אין ביכורים
לרש"י ורשב"ם קנ. - א"צ קרקע לוידוי מעשר
פרוזבול על קרקע [רש"י - בלא"ה לא שכיחא, רשב"ם סו. - כמשכון]
כל שהוא [לרשב"ם - אין אונאה]

פ"ג חזקת הבתים

גמ' כח. - לא.

לתשמיש קבוע - חזקת ג' שנים מיום ליום [הולכי אושא (ר' ישמעאל) - משור המועד (רשב"ם - הוחזק שתקן) (ואספסתא בג' ירחי), רב יוסף - התראת ירמי' לכתוב שטרות, רבא - עד ג' מיזדהר בשטר (רשב"ם - והיה לו למחות אז), ר"י לח. - כדי שיבא מאספמיא למחות]

א"צ מחאה בפניו [חברך חברא אית ליה] [ור"י לח., רב ל"ק לח., חייא ב"א לפי' א' לט: חולקין]

רב הונא - צריך ג' שנים רצופות (בבית - עדות ע"י שכנים לאביי, שוכרים שלא שילמו לרבא (ר"ח - או שכבר נפקו ואזלו) - לר"ח אפי' שוכרים רוכלין)

חוץ מאתרי דאיכא דמוביר (רשב"ם - היה לו למחות כשראהו ניר), וחנווני דמחוזא (לא בלילה)

מר זוטרא - רשב"ם - המערער יכול לתבוע בפירושו לעידי לילות, וברוכלין טענין ליה [לא ידע שהחזיק]

שותפים לזה שנה ולזה שנה - רבא - אין חזקה אא"כ יש שטר חלוקה [קול] (י"מ חזקה מיד; אחרי ה' שנים; לרשב"ם ג' שנים)

לא אכל בית רובע, לא קנהו - רב הונא בדר"י - רק כבר זריעה,
רב ביבי - בכ"מ - אפשר לאוקמי חיות ולמשטח פירי

מערער אומר שכוני גוואי ועברתי דרך בית החיצון -
ר"נ (רשב"ם להל') - על המחזיק להביא ראיה [חזקה כשטר דבעי קיום]
רבא - על המערער [בתר מוחזק] (לרשב"ם - אין לחוש שהיה עמו)

המוכר מה שקנה מבי בר סיסין טוען ש"דבי בר סיסין" לאו בכלל -
לר"נ (רשב"ם להל') על המוכר הראיה, לרבא על הלוקח [מוחזק]

יכול המערער לטעון הייתי בשוק רחוק (רשב"ם - באין שיירות מצויות, בשעת חירום) וכשחזרתי הייתי טרוד בשוק (רשב"ם - ולא ידעתי, י"מ - לא היה לי פנאי) ולכן לא מחיתי

אין טענה כשמורה שהיה שלך וקניתי מאחר (רשב"ם - ואין חזקה דאין מגו קניתי ממך [לא יודע אם היה של מוכר] חוץ: מ"מכרת לו בפני", עדים שראהו ביד המוכר יום א')

זיל זבין, זבנה ניהלי - לאו הודאה [השני נוח לי, מיזבן דינא]

"שני חזקה" לא רק ג'

מכר בשטר = מחאה, מב. - חוץ ממכר כל שדותיו סתם

הו"א דרבה - מהני מגו קניתי ממך במקום עדים (אבותיו), אביי (להל') - אין לעולא (להל') טוען וחוזר וטוען לתרץ דיבורו בהכחשה קצת, ולא: בעוקר לגמרי, כשיוצא מב"ד וחוזר לנהרדעי לא, חוץ: כשרק מוסיף לפרש, כשטען בתחלה חוץ לב"ד [לא מגלה טענותיו]

רש"י כח. - כח:

להחזיק בשדה הבעל - לרש"י - לר' ישמעאל צריך שיזרע ויקצור בג' חדשים ראשונים ואחרונים, רשב"ם לח. בשם ירושלמי - עיקר חזקה הכנסת פירות

העדאה בפניו - לרש"י - דבא לחייבו ממון

גמ' לא. - לב.

עדי אבהתא וחזקה נגד עדי חזקה - ר"נ (להל') - אבהתא לא בטל, רבא - עדות מוכחשת [אפי' לרב הונא מוכחשין פסולין לעדות על אותו קרקע]

שוב הביא עדי אבהתא ג"כ - ר"נ - לא חיישינן לזילותא דב"ד (לרשב"ם - וכל דאלים גבר), לר' מנחם בר' יוסי ורבא חיישינן

תו"ת ונשאת (ברי לי) לא' מעדיה לת"ק לא תצא, לר' מנחם בר"י תצא חוץ מנשאת ואח"כ עדים

ר' אלעזר - מעלין לכהונה (לרשב"ם - עבודה) ע"פ עד אחד בלי מעוררין,
רשב"ג - אפי' מעוררין

[המח' - ערער חד; ע"א כשר, תרי לא, ע"א כן ומח' אי חיישינן לזילותא דב"ד; מח' בלצרף עדות
[לרשב"ם - תו"ת יש חזקת כשרות משום הע"א הראשון]]

רשב"ם לב.

לרשב"ם - קול לא פוסל לכהונה מן הדין וע"א נאמן כנגדו; אין זילותא דב"ד בהורדה ע"י קול

גמ' לב: - לג.

גחין ולחיש "היה לי שטר טוב" (לר"ח - כשבדו שטר אמנה או פרוע, לרשב"ם - אף מזויף) -
הל' בארעא כרבה דהוי מגו, והל' כרב יוסף בזווי דשטרו חספא [לרשב"ם - כמגו במקום עדים (הודאת
בעל דין)]

אין לתפוס קרקע לחובת אביהן במגו לקוחה בידי כשיש קול דקרקע דיתמי היא [לרשב"ם - קול = מחאה]
האלים שהודה (לרשב"ם - שאתה הקרוב) -
רב חסדא - הודאה כנתינה מכאן ולהבא, אביי ורבא - הודאה למפרע ויחזיר פירי

רשב"ם לב: - לג.

לרשב"ם - תו"ת כדליתנהו ואוקי בחזקת מרי קמא, ספיקא דדינא - המע"ה
לרשב"ם - אין שבועת היסת על קרקעות (רשב"ם קכת. - ועבדים) ואין שבועת בחזקת ג' שנים [כשטר]
נאבד שטרי - אכלתי ב' שנים - לרשב"ם נאמן בשבועת היסת במיגו לא אכלתי

גמ' לג: - לד.

עדי חזקה כנגד עדי דאבהתיה - לרב חסדא נאמן [מיגו קניתי ממך],
לאביי ורבא מיגו במקום עדים (אבותיו לא מכרו לאבותיו)
ר"נ - בלי עדי חזקה, הדרא ארעא ופירי כשיש עדים דאכל (רשב"ם)
רב זביד - "הייתי אריס" נאמן (רשב"ם - אחר שליט) [לא חציף, שטר לפירי לא עבדי]
אלקט פירות נאמן [לא חציף]
ע"א דחטף - "דידי חטפתי" - לר' אבא מתוך שאינו יכול לישבע משלם [שבועות מז. - מדאיצטריך קרא
למיפטר יורשים [שבועת ה' תהיה בין שניהם - ולא בין היורשים, ר"י - סברא]]
לרב ושמואל - נאמן מיגו לא חטפי
אביי - עד א' לחזקה, הדרא ארעא ולא פירי (בלי עדים דאכל)
עד א' לב' שנים, הדרא פירי [כנסכא דר' אבא - מתוך]

גמ' לד: - לה:

מינצו בי תרי - רב הונא - ב"ד תפסינן [לרשב"ם - כר"פ]
לרב יהודה (להל') לא [לרשב"ם - דלא מפקינן]
אי תפסינן - לר"פ מפקינן, לרב יהודה (להל') לא
ר"נ - כל דאלים גבר [רשב"ם - סילוק (סופו לבא לידי עיוות)]
חוץ: מליכא למיקם עלה למילתא (לשמואל - שודא), דררא דממונא, שנים או חזין
החזיק אחד מן השוק - נהרדעי - אין מוציאין [גזלן דרבים לאו גזלן] (לרשב"ם - שמא אינו של
הראשונים)
רב אשי - מוציאין (לאו גזלן היינו דאינו בהשבה (לרשב"ם - מדה שאינה ישרה ואינו יודע למי))

רשב"ם לה:

לרשב"ם סג., צב., קסו: - הל' כסומכוס
מחליף וילדה הוי דררא דממונא - לרשב"ם - של שניהם היתה בזאח"ז - ואין לברר,

גמ' לה: - לח.

המערער הרים פירות ממחזיק (רשב"ם - לסייע לו, ר"ח - דורון) - חזקה לאלתר א"כ טען לפירות הורדתיו
בתוך ג', יותר מג' - ימחה

לא חציף למיגזר אילן חברו

- 1) אין חזקה: 1) גוי (רשב"ם - גזלנים) וישראל הבא מחמת גוי, חוץ מיודע שהגוי קנה ממך [מיגו],
- 2) מחוץ לגודא דערודי (קצה השדה לחיות),
- 3) פירי ערלה, כלאים, שביעית (ר"ח - אבל זמורות שגדלו לפני שזרעו הוי חזקה),
- 4) שחת, חוץ מעשירים [מאכל בהמתן],
- 5) שדה מלאה בקעים (רשב"ם - מפני רעתה, ר"ח - לא חרש),
- 6) שאין ריוח, 7) בי ריש גלותא,
- 8) עבדים וגודרות לאלתר - אלא לאחר ג', חוץ מקטן בעריסה ועיזי דמסירי לרועה,
- 9) ניר [טוב לו] (ור' אחא חולק),
- 10) נהרדעי - אילנות רצופין [רשב"ם - עומד לעקור, אינו עיקר גידולן דסופן לפזר],
- 11) לפרסאי - מ' שנים (נה), ע"ע לקמן מב.

חזקת שדה הבעל - לר' ישמעאל י"ח חודש, לר"ע י"ד חודש [מח' אי צריך ללקט פירא רבה או זוטא (רש"י כח. מינים שגדלים בזמן ארוך או קצר) וי"ב חודש באמצע (רשב"ם - שיהא רצופין)]

שדה אילן - ר' ישמעאל - לקיטת ג' מינים או אכילת ג' פירות בג' ירחי שמואל - חכמים - ג' גדירות, בצירות, מסיקות רב - חכמים (להל') - תמיד ג' שנים מיום ליום נ"מ בין רב לשמואל - דקל נערה (רשב"ם - דטוען ג"פ בפחות מג"ש - שמואל מקיל; ר"ח - משיר פירותיה - שמואל מחמיר; דטוען פעמיים בשנה - שמואל מקיל)

ל' אילנות (י' לבית סאה) - חזקה באכילת י' מהם כל שנה מפוזרים כשהשאר לא הוציאו פירות

זה החזיק באילנות (רשב"ם - לענין מכירה לב') וזה בקרקע רב זביד - אילנות בלי קרקע ליטע עוד פעם [כי היכי דלדידי אין אילנות] ר"פ - אילנות וחצי קרקע (רשב"ם - חוצה להן כמלא אורה וסלו, חצי - כשצריך הכל לאילן) [זבין בעין יפה]

מכר קרקע ושייר אילנות - יש לו קרקע (רשב"ם - כדי צורך האילן וליטע במקומו)

מכר אילנות ושייר קרקע (רשב"ם - ב' אילנות)

ר"ע - יש לו קרקע ליטע [מוכר בעין יפה], רבנן - לא [עין רעה]

רבא - מכר אילנות רצופין אין קרקע [כר"ש - סופו לשרש] ורבנן חולקין [האמצעים כמי שאינו]

נהרדעי - לוקח קנה תחת האילן, לרבא - בבא מחמת טענה אחר ג' שנים

רשב"ם לה: - לז:

מחאה לחצאין - על הקרקע ומודי בפירות הוי מחאה

רבא - לא מיזדהר בשטר יותר מג' - אליבא דחכמים דחולקים על ר' ישמעאל ור"ע

חזקה בקרקע במטע י' אילנות לבית סאה (250 אמות לאילן) -

פחות מסאה - לרשב"ם - כיער ואין חזקה

יותר מסאה - לרשב"ם - חזקה כנגד מה שצריך לאילנות

לר"ש - פחות מד"א בין השורות אינו כרם - לרשב"ם - ללקות משום כלאים ומותר לאכילה

גמ' לח. - לט:

לת"ק מחאה שלא בפניו הוי מחאה [חברא לחברך], חוץ: משעת חירום, יהודה וגליל, לר"י צריך בפניו (ר"נ - רק עצה)

ר"י - חזקה לאלתר (רשב"ם - כשמערער בעיר, רשב"ם מא. - מהלך יום א')

במקום רחוק - ג' שנים [שילך ויחזור], תוספתא פ"ב - עמו במדינה - שנה א'

ב' לשונות ברב אי מחאה שלא בפניו הוי מחאה,

רבא להל' נ"מ בין בורח מחמת ממון למחמת מרדין

לל"ב דרב - מחאה בפני ב' שאין יכולין לומר לו הוי מחאה [חברא אית לי], לשמואל לא

מחאה: "גזלן הוא דנקיט ארעאי בגזלנותא"
לר"ח צריך לסיים "ולמחר נקיטנא ליה בדינא", ורשב"ם חולק

אמר המוחה "לא תימרו" או אמרו העדים "לא אמרי' לי" -
לרב זביד לא מהני, לר"פ (להל') מהני [חברא]

המוחה - "לא יצא דבר מפיכם" לא מהני,

עדים - "לא יצא דבר מפינו" - לר"פ לא מהני, לרב הונא בדר"י (להל') מהני [לא רמיא עליה]

ר' חייא ב"א בשם ר' יוחנן - בפני ג', ר' אבהו בשם ר' יוחנן (רשב"ם להל') - בפני ב' [מח' - אי דוקא
באפי תלת עבידא לגלויי, במחאה שלא בפניו, אי צריך עדים או גלויי מילתא]

בר קפרא - א"צ למחות כל שנה אלא בסוף כל ג' שנים (רשב"ם ור"ח להל') [יזהר בשטרו, י"מ - קניתי אחר
מחאה], לר' יוחנן א"צ כל ג'

מחאות בטענות שונות - יש חזקה

תוס' לח: - לט:

להו"א דרבא שצריך בפניו - לרשב"ם - אי מחאה צריך בפניו, חזקה צריך בפניו (דלא כר"י)

היתר לשה"ר באפי תלתא - לרשב"ם - להשומעים (אין רכילות)

גמ' מ. - מב.

ר"נ - מחאה, מודעא בפני ב' ואין צ"ל כתובו [לרשב"ם - זכין]
וכן קנין (אע"פ דלאו כמעשה ב"ד) [סתם קנין לכתיבה עומד]
הודאה צ"ל כתובו [חוב ללוה]

קיום שטרות בג' (רשב"ם - בשנים הוי עד מפי עד, בג' הוי פסק)

רבה ורב יוסף - כתבינן מודעא רק על דלא ציית דינא, אביי ורבא - לכ"א

מודעא על זביני רק בידעי עדים דאניס דיפסיד הכל בלי דמים

מתנתא טמירתא (אמר לכתוב בצנעא) לא מגבינן,

ונחשב כמודעא כשיש טענת אונס אבתרייתא (ר"פ - רק באונס דמוכח)

סתמא (רשב"ם - לא אמר, ר"ח - אמר לא בשוק) - ב' לשונות אי כשרה ולהל' לא מגבינן

חזקה מכח ירושה א"צ טענה (וב' צדדין אי בעי ראי' שדר בה)

לר"י ור' ישמעאל - בפניו לאלתר חזקה (לא להל')

ע"א מנה וע"א מאתים - רב יהודה כר"ש ב"א - לב"ה בכלל מאתים מנה, ורב כהנא חולק

קניתי ממוכר שקנה ממך - ר' חייא (להל') - אינו טענה (דלא כרב) אא"כ - יש עדים שהיה יום א' אצל

המוכר [רשב"ם - טוענין ללוקח] (לאביי - אפי' המוכר נראה בו (רשב"ם - מודד), רבא - דר בו),

ראיתי שקנה ממך [מיגו קניתי ממך]

ג' לקוחות, אב ובן ולוקח מצטרפין לחזקה (ולהחזיק בפניהם) - בשטר [קול] אבל עדים אין קול (אבל

יש קול מספיק ללקוחות בזביני באחריות)

רשב"ם מ. - מ:

רשב"ם מ., קעו. - נגד כתב ידו אינו נאמן לומר פרעתי (וראשונים חולקים)

מודעא על גט רק באניס

רבא - מודעא לא מהני על תלויה וזבין בשדה סתם [בירר הרעה] (ובשדה זו א"צ מודעא), ורב הונא

(מ: :) חולק

גמ' מב. - מו.

אין חזקה: 1) אומנין,

2) אריסי בתי אבות (אוכלין כל הפירות ג' שנים) (חוץ מהוריד אריסין תחתיו),

3) אפוטרופוס,

- 4) נכסי מלוג - חוץ מחפר בורות ושתקה (נ: - ב' תי' אי חזקה לאלתר או ג' שנים),
 5) נכסי בעלה [למזונות],
 6) נכסי אב, 7) ונכסי בן (נב: - רב יוסף - אפי' נתפרדו, רבא (להל') - חוץ מנתפרדו),
 8) שותפין - מח' - ומודה שמואל דאין חזקה בנחית לכולה; לפלגא; אין כדי חלוקה
- שמואל - שותף: כיורד ברשות - שנוטל בשבח המגיע לכתפים (לרש"י ורשב"ם - ראוי ליבצר), נוטל שכר
 (כאריס) אפי' אינו עשוי ליטע
 מעידין זל"ז נגד מערער כשהקנה לשני באחריות דאתי מחמתי'
 שומר שכר זל"ז בשמור לי היום ואשמור לך למחר
 א"א להסתלק מלהיות נוגע בעדות על ס"ת [לשמיעה קאי],
 ועל נדבה לעניים דרמו עליו [נהנה כשאיין צריכין]
 נגזל פסול להעיד נגד מערער [נוגע - דקשה יותר להוציא, יש למערער עדי אבהתא]
 אא"כ א"א שחוזרת אליו (במטלטלין - יאוש ושינוי רשות ומת גזלן)
 מוכר לא יעיד כשיש שום חשש שמשועבד לבע"ח [שלא יהא ליה רשע ולא ישלם]
 אין שעבוד אמטלטלי אפי' אפותיקי [אין קול (חוץ מעבד)], חוץ מקנה אגב שעבוד קרקע
 וכתב דלא כאסמכתא ודלא כטופסא דשטרי
 טרף נגזל מלוקח בלי אחריות - ר"פ - חוזר על המוכר [רשב"ם - לאו מכר] (חוץ ממכיר הלוקח דשל
 המוכר הוא), ורב זביד (להל') חולק [להכי זבני שלא באחריות]
 רבא או ר"פ - מוכר מפצי עכו"ם אנס (לרשב"ם - מביאו לדין) כשהלוקח לא מכיר שהיה שלו, וכשגנב
 החמור בלי האוכף
 אמימר (רשב"ם להל') - לא מפצי [סתם גוי אנס]
 אין חזקה לאומן - רבה - דוקא כשמסר בעדים וראה אצלו [אין מגו להד"ם/החזרתי] (איתותב)
 אביי - אפי' בלי עדים וראה אצלו [רשב"ם - כדברים העשויין להשאל]
 המפקיד בעדים (ע: - או בשטר) א"צ להחזיר בעדים
 9) אין חזקה לנפקד כשהפקיד בעדים וראה אצלו
 בלי ראה יש חזקה [מגו החזרתו - בשבועה]
 10) ואין חזקה בדברים העשויין להשאל ולהשכיר (נב):
 אומן שהחזיר בזמנו - ישבע כמה קצץ (רשב"ם - כרבי יהודה, אבל לרבנן בעה"ב נשבע), עבר זמנו - המע"ה

רשב"ם מג. - מד.

אין לי עסק בנכסים - מהני כשעדיין לא זכה אבל לא הוי מתנה אא"כ קנו מידו
 משמעות רשב"ם דסילוק מהני ע"י קנין
 יאוש עם מכירה באחריות - החפץ לנגזל
 לרשב"ם - אין יאוש ושינוי רשות בקרקע [אינה נגזלת]

גמ' מו. - מט.

אומן שהחליף לו כליו - ישתמש [דלמא אמר הבעלים "מכור לי טליתי"]
 ולא כשאשתו ובניו החליף ולא כשאמר "הילך טליתך"
 ראו כעין שלו ואומן טוען "להד"ם וזה של אחר" - האומן נאמן
 אריס מעיד כשאין פירי בארעא (רשב"ם - ולא טרח בה בשנה זו), ערב ומלוה ולוקח ראשון ללוקח שני
 מעידין כשיש לו ארעא אחריתי, ערב קבלן מח' אי מעיד [לרשב"ם - שרוצה שיהא ללוה ג"כ בינונית]
 11) אין חזקה לגזלן (הוחזק על שדה זו, הורג על ממון) ולבנו (חוץ מטענה דאבי אביו הוריש [מיגו
 קניתי])

בן אומן, בן אריס, נכד גזלן יש להם חזקה

אין ראיית גזלן ראייה (עדי הודאה, מתנה, שטר מכירה) [היה מוסר] חוץ מעדי מעות [תליוה הוי זביני גמר ומקני (רשב"ם - יסורים עם מעות דלא מפסיד)] ,
ורב חולק ארב הונא ושמואל וס"ל דלקח מבעה"ב אחר סיקריקון בשטר מהני ולשמואל רק בכתב אחריות

- תליוה אינו זביני: (1) לרב ביבי, (2) מתנה, (3) שלא כדין,
(4) גט מעושה בעכו"ם [שלא תתלה עצמה בגוי, גיטין פח: - לפנייהם ולא לפני עכו"ם],
(5) מוסר מודעא (חוץ מלרבא בשדה סתם [בירר הרעה]),
(6) לרבא בשדה זו ולא ארצי זווי ולא הו"ל לאשתמוטי,
(7) למר ב"ר אשי תליוה וקדיש [אפקעינהו (לרשב"ם - אדעתא דרבנן)],
(8) נחת רוח עשיתי לבעלי לרשב"ם

אמנה דבריניו אין נאמנים [חוזר ומגיד, משים עצמו רשע]
מודעא דבריניו - ר"נ - אין נאמנים [חוזר ומגיד] חוץ מבשטר שקדם
מב"ר אשי - נאמנים [לרשב"ם - מילתא אחריתי]; רשב"ם - תנאי דבריניו נאמנים

תוס' מו: - מח.

אין לוקח מעיד ללוקח שני כשאין קרקע אחרת - לרשב"ם - שמא יבא בע"ח כשאין למוכר
כשיש ללוה רק זיבורית - לרשב"ם - הקבלן יתן בינונית
נכד גזלן בטענת אבי אביו - לרשב"ם אין לו חזקה
יש חזקה לספק מגורשת - לרשב"ם - בטורח יתן מזונות כשיחייבוהו ב"ד
גט מעושה כמכר - לרשב"ם - בלא"ה לא תעמוד אצלו

גמ' מט. - נב:

דו"ד אין לי בנכסין מהני בעודה ארוסה [א"א בתק"ח שלטובתו] ומ"מ לא מהני חזקה
לקח מן האיש, ומן האשה - בג' שדות (רשב"ם - שיעבד בכתובתה, ייחד אפתיקי, צאן ברזל;
ר"ח - תחת מאתים, נדוניא, תוספת כתובה) מקחו בטל (רשב"ם - משעת טריפה, רש"י כתובות - לאלתר);
שאר נכסים - בטל [נחת רוח לבעלי],
נכסי מלוג - קיים [שלה ואין יראה למחות], לתי' א' לאמימר רק בלקח משניהם או מכרה לבעלה, לתי'
ב' לאמימר בכל אופן בטל לגמרי כר' אלעזר [אינו מיוחד]
דין יום או יומיים - לר"מ - קנין פירות כקנין הגוף [רשב"ם - גוף עומד לפירותיו],
ר"י - לאו כקנין הגוף, ר' יוסי - להקל מספק,
ר' אלעזר - אינו מיוחד לשניהם

רב - אין לאחר חזקה בנכסי אשת איש [רשב"ם - סומכת על בעלה שימחה, פי' ב' ברשב"ם - אומרת דרק מכר
פירות], חוץ מאכל מקצת בחיי הבעל ועוד ג' אחר מיתת הבעל [מכרת לבעל והוא לי [מגו קניתי
ממך]]
דייני גולה - מחזיקין בנכסי אשת איש

מוכר שדה לאשתו: ר"נ - קנתה ולא אמרינן לגלויי זווי חוץ מהלוואה [לא משוי נפשי' עבד לוח']
רב הונא בר אבין, רב - ובעל אוכל פירות,
ר' אלעזר, רב חסדא, ר' יוחנן - אינו אוכל,
ר' אבא, ר' אבהו - לרשב"ם אינו אוכל [לאשתו הוי מתנה עם יפוי כחה]
רב הונא, רבא - במעות טמונין רצה לגלויי זווי - ושטר למתנה,
ולרבא לא קנתה כלל
לכו"ע בשטר מתנה לאשתו - קנתה ואין הבעל אוכל פירות [בעין יפה]

שטר קנין אינו נקנה עד שישלם
חוץ: ממוכר מפני רעתה, מתנה - אפי' בלשון מכר (ליפות כחו - אחריות)

אין מקבלין פקדונות מאשה, עבד, קטן; בדיעבד - מתו יחזיר ליוור
בקטן לא יחזיר לו אלא יעשה סגולה (ס"ת, דקל דאכל תמרי)
אמרו בשעת מיתתן - יעשה כפירושן או יחזיר לבעלים (רשב"ם)

ל"ק תלוי בנאמנותו, ל"ב תלוי באומדנא

אין האשה נאמנת - בנושאת ונותנת בבית

אח שנושא ונותן בבית - רב (להל') - עליו הראיה (רבה - בעדים, רב ששת - קיום השטר) ש"שטרות שלי", חוץ: מחלוקים בעיסתן, ממת לשמואל (ר"ח להל') - על האחין, לר"פ (רשב"ם להל') - על היתומים שמואל - תמיד על האחין הראיה

רשב"ם מט: - נב:

תקנת פרקונה תחת פירי מלוג - לרשב"ם - לטובתו

ספק נפשות להקל - לרשב"ם - והצילו העדה

מתנה בלשון מכר אין בר מצרא - לרשב"ם - "מכורה לך וגם נתונה לך"

ירושלמי - אחרי מיתתם יש חזקה בנכסי אשתו, בעלה, בנו, אביו

לסיכום - אין חזקה: שותפין שנת 1,3,5; עשוין להשכיר; משכון; גזלן שדה זו; מחמת גוי; חוץ לערודי; ערלה; שחת; בקעים; אין ריוח; ריש גלותא; ניר מח'; אילנות רצופין; נכסי קטן ואפי' הגדיל; נכסי בורח; חולה וזקן לשמואל; מחאה בשעת חירום; מחאה שלא בפניו - מח'; אומן, אריס, גזלן; אפוטרופוס; נכסי מלוג; בעלה, אב, בן; שותפין מח'; נכסי אשת איש; לר"נ שכוני גוואי; הייתי בשוק; מעמיד בהמה בחצרו; מגדל תרנגולין בחצרו; נפקד בעדים

חזקה לאלתר: מטלטלי; י"מ שותפים לזה שנה ולזה שנה; מערער מסייע לקונה; חזקת תשמיש; אקטול אילנו; עבד קטן בעריסה; עיזי לרועה; לר"י בפניו; מזיק לתי' א' ושומר; חיבר סוכה בטינא; לר' ישמעאל בר' יוסי פותח חלון לחצר השותפין "ברשות"; סתם חלון שהחזיק

גמ' נב: - נו.

חזקת קרקע - בפני מוכר אין צ"ל לך חזק וקני; שלא בפניו - במכר צריך לומר במתנה - רב - ספק [מתנה בעין יפה], שמואל - צ"ל [ק"ו ממכר - שמא חזר בו]

חזקה לקנות קרקע: 1) נעל (לרשב"ם - סתם כדי שעכשיו נכנס בדוחק או קבע מנעול),

2) גדר - כדי שעכשיו נכנס בדוחק,

3) פרץ - כדי שיכנס יותר ברווח,

4) נתן ונטל צרור כדי להשקות - אבל לא קנה במבריח ארי,

5) לרשב"ם במסירת מפתחות, 6) רפק בשדה העומד לחרישה,

7) העמדת דלתות - ולא בונה פלטרין,

8) סיוד או כיוור אמה כנגד הפתח, רשב"ם - ובמקום אחר טפי מאמה,

9) מציע מצעות ושכב, 10) זריעה - ולא שזרק לפת לנקעים,

11) פשח ענפי דקל מב' צדדים, 12) מנקה השדה מקיסמים בין גדולים בין קטנים,

13) משהו קרקע בשקל תל ושדא בגומא, לרשב"ם אף תל בתל וגומא בגומא לשם גורן קבוע,

14) פתח מים מצד א', 15) הצר צורה,

16) ק. - הילוך לר"א ובשביל של כרמים לכר"ע

ב' שדות ומצר באמצע - החזיק בא' לא קנה הב' (רשב"ם - חוץ ממכר שנתן לו דמי כולו), וספק בכיוון לקנותה והמצר והשני או החזיק במצר לקנות שתיהן

ב' בתים זה לפנים מזה - החזיק בפנימי יכול לקנות ג"כ החיצון ולא להיפך

קונה עבד כשהגביה רבו (רשב"ם - לצורך), לר"ש בהגבהת העבד (ות"ק חולק)

שדה המסויימת במצריה - רב (להל') - קנה כולה במכוש א',

שמואל - רק מקום מכושו (רשב"ם - בנכסי הגר)

אינה מסויימת - לרשב"ם - לרב (מהרש"א - ושמואל) קנה כולה בחרישת ב' שורות מקצה לקצה,

ר' יוחנן נו. - במכוש א' קונה הכל שנקראת על שמו

שמואל (רשב"ם להל', ולא לר"ח) - ישראל ששילם לגוי הוי הפקר עד שמטא שטר לידו [עכו"ם מסתלק והוא לא קנה בלי שטר (לרשב"ם - סתם גוים אנסיים)] [התופס - ל"מ - יחזיר מעות ללוקח, לרשב"ם - מיקרי רשע [כעני המהפך בחררה]]

חוץ : מדינא דמלכותא שהמחזיק צריך שטר

חזקה בפרס מ' שנים (רשב"ם - קנין לגוי שגזלה; חזקה לישראל) [רשב"ם - דינא דמלכותא]

מלך יכול למכור קרקע כשלא פרע טסקא, לרב הונא בדר"י (לא להל') אף לכרגא (כסף גולגולת)
קרקע שמשועבד לטסקא שעדיין לא שולם הו"ל "ראוי" [המלך מוחזק]

הכבדת מס מחמת פטור אדם בטל - חייב כשבני העיר הצילוהו

מצר מפסיק - בנכסי הגר - רב אסי א"ר יוחנן - אבל לא לפאה ולטומאה להיות "ספק ביאה באיזה"
(דטהור לר"א),

לרבין א"ר יוחנן - לפאה ולטומאה אבל לא לשבת להחשב ב' רשויות לבטל צירוף הוצאת גרוגרת
שלם לר' יוסי,
לרבא - אף לשבת

הפסק רשויות לר' יוסי - לרבה דוקא רה"ר ורה"י, לאבבי אף כרמלית, לרבא אפי' פיסלא (לרשב"ם - מקום
פטור)

קניני קניזי וקדמוני פטורין ממעשר (לעת"ל, אם נבשו)

תוס' נג: - נה:

לרשב"ם קונה בשכיבה לבד [נהנה מקרקע, שכיבה בכלל ישיבה] [ושבו, וישבתם]]

לרשב"ם - לא מתכוין לתיקון הקרקע אע"פ שמתכוין להחזיק לא קנה

לרשב"ם - כל קנין גוי בכסף

דינא דמלכותא דינא - רשב"ם - כולם מקבלים עליהם חוקין,

משמעות רש"י גיטין ט: - נצטוו בני נח על הדינין, ר"ן נדרים כח. - הארץ שלו ויכול לגרש

ר"א - ספק ביאה טהור - לרשב"ם - משום ספק ספיקא - ספק נכנס וספק נגע,

רש"י ע"ז - לאו כסוטה דודאי נסתרה (ואפי' ספק א')

גמ' נו: - ס:

חזקת ג' שנים - כל שנה כת אחרת - ר"ע לאו חזקה [דבר ולא חצי דבר]

למשנתנו מהני [הוי דבר שלם - לרשב"ם - ראו כל מה שיכולין] ובהוזמו כולם משלשין ביניהן

ע"א דאכל חטים ג' שנים וע"א שעורים מצטרפי [לא דייק],

ע"א שנת א' ג' ה' וע"א ב' ד' ו' לא מצטרפי

זה כתב ידי ואחיו ואחר מעדין אחתימת השני - להו"א דרבינא כשר [כב' עדיות],

לרב אשי פסול [ע"פ שנים עדים - והוא 3/4] (רשב"ם - קרובים = איש אחד)

חזקת תשמיש (רשב"ם - ג' שנים) - עשה מחיצה לבהמתו וכו' [קביעות], הכניס תרנגולין לתוך הבית, ולא

מעמיד בהמה או מגדל תרנגולין בחצר [לעולא משום שאין זה קנין

בנכסי הגר; דלא קפדי: בשותפין, אחורי הבית, ספק קפידה בממונא לקולא]

שותפין מעכבין זא"ז מתשמיש בחצר חוץ מכביסה [אין דרך בנות להתבזות]

עוצם עיניו הוי חסיד רק בדליכא דרכא אחריתא

{ ר' בנאה - בגדי, שולחן, מטה דת"ח; מציין מערת המכפלה, עקביו דאדה"ר כחמה,

כקוף בפני אדם: הכל - שרה - חוה - אדם - שכינה;

שופרי דרב כהנא מעין - רב - ר' אבהו - יעקב - אדה"ר;

בן האמיתי לא חבט קבר אביו; בראש כל מרעין אנא דם, בראש כל אסוון אנא חמר }

אין חזקה לדבר שאינו קבוע - מרזב (מח' - אין חזקה מרוח אחת (לרשב"ם - איזה ראש המזחילה), מקצרו,

יכול לבנות תחתיו (לפי' א' בשל עץ) - אבל אינו עוקרו), סולם קטן, חלון מצרית שראש לא יכול

ליכנס (חוץ: למטה מד"א, יש מלבן (מסגרת) לר"י, עשוי לאורה דיש חזקה)

שמואל, ר' אושעיא, ר' ביסא - בעל החצר מעכב סתימת מים דבעל הגג [רשב"ם - כמקח - שעבוד חצר

בשביל מים], ור' חמא חולק

זיז - ר' מני - החזיק ברוחב טפח במשך ד' טפחים = חזקה לד' על ד'
בפחות מטפח אין חזקה - לרב הונא אבל בעל החצר יכול למחות על בעל הגג
[תטעון בעינת ולא תהדר אפך מלהסתכל], ורב יהודה חולק
בטפח בעל החצר מוחה [היזק ראייה, מים יפול] ובעל הגג מוחה

לא יפתח אפי' לחצר השותפין: חלון [בעי לאצטנועי מינך אפי' (כשאני/כשאתה) בבית],
בית מחצר שני, עלייה (אבל יכול לחלק חדר א' לב'),
פתח כנגד פתח, חלון כנגד חלון, הרחבת פתח, מפתח א' לב' [צניעות]
אבל לרה"ר מותר [מ"מ בעי לאיצטנועי]

לר' ישמעאל בר"י פתח חלון לחצר השותפין ("ברשות") הוי חזקה (לאלתר), ור' חייא חולק
סתם כנגד חלון שהחזיק ושותק - בטל חזקתו לאלתר

רבנן - אין עושין חלל תחת רה"ר [זימנין דמפחית], ר"א - מותר במחזיק עגלה עם אבנים

מוציא זיז למבוי כשמוחלין

מרה"ר כונס לתוך שלו לעשות זיזין -

כנס ולא הוציא - ר' יוחנן - אח"כ יכול להוציא, ר"ל לל"ק - לא

ל"ב - רוצה להחזיר כותלו - לר' יוחנן לא, לר"ל מותר כשיש רווח לרה"ר

וטוענין ללוקח - ואם נפלה חוזר ובונה (אבל לא חוזר ומסייד [איסורא' - אבילות ביהמ"ק])

משייר אמה סיד (או מערב תבן ולת"ק דר"י חול) כנגד הפתח, מסעודה, מתכשיטין, אפר במקום תפילין
דחתן; אבל מותר בבשר ויין [אין רוב הציבור יכולין לעמוד], להרבות בנים [מוטב שוגגין]

רשב"ם נט.

לרשב"ם - ר' זירא - לחלון צורי (גדול) יש חזקה רק למטה מד"א אבל לא לחלון מצרית (קטן)
לר' אילעא - למעלה מד"א יכול למחות שהשכן לא יעשה חלון [יעמוד אספסל ויסתכל]

פ"ד המוכר את הבית

גמ' סא. - סד.

- 1) מוכר בית (לא היציע (לרב יוסף רק בעשוי חלונות לנוי ולהקר) - מר זוטרא בד"א על ד"א,
- 2) ולא החדר הפנימי [מצרים הרחיב לו דלא כתב "ולא שיירית לפני כלום"],
- 3) ולא הגג עם מעקה או לר"י עם צורת הפתח [חשוב בפנ"ע, לא מכר עומקא ורומא],
- 4) ולא בור ודות [תשמיש אחרת, מקום חשוב בפנ"ע],
- 5) ולא מפתח (מיטלטל) דקביע (דלא כר"מ) אא"כ אמר "כל מה שבתוכו",
- 6) ולא תשמישים המיטלטל (כבידים) אא"כ אמר "כל מה שבתוכו"

מכר "בית" - מכר בירה כשכולם קרו לה בית (לרשב"ם - ולא "בירה"), וה"ה בקעה דקרו שדה

מכר "ארעא" - ולא ב' (רשב"ם - ויתן הפחותה); "ארעא" - רק ב'; "כל ארעא" - ולא גנות ופרדסים;
"זיהרא" - ולא בתי ועבדי; "נכסי" - ולא מטלטלי (חוץ מכל נכסי לרשב"ם)

מצר לו: מערב ארוך ומזרח קצר - להו"א דרב קנה כנגד הקצר, לרב כהנא ורב אסי כנגד ראש תור,
ומודה רב כשכתב ראובן ושמעון ממזרח ולוי ממערב ולא כ' כנגד יהודה ממערב
אא"כ יש קרקע עולם אצל לוי;

מצר ראובן מזרח ומערב צ"ל "מב' רוחין", אבל "בתוך ראובן ושמעון" מיפלאג באלכסון
סיים קרנות - אולי רק תלם א' באלכסון מקרן לקרן; סיים כמין גאם בב' זוויות - אולי רק קונה
באלכסון ביניהן; סיים בסירוגין - אולי רק כנגדן - תיקו.

לא מצר לו מצר רביעית - רב - קנה הכל חוץ ממצר ד', שמואל - קנה אף מצר ד',

רב אסי - קנה תלם א' על פני ג' רוחות [מדשייר במקצת שייר בכולה]

רבא - ל"ק כרב חוץ ממובלע הרביעית בין ב' מצרים שבצדדים, או לא מובלע בלי הרכבת דקלים
ובלי ט' קבין - קנה (חדא לריעותא)

ל"ב כשמואל חוץ מלא מובלע או מובלע ויש הרכבת דקלים וט' קבין דלא קנה (חדא לריעותא)
להל' - מובלע וליכא ט' קבין קנה (תרחי לטיבותא), חדא לטיבותא - שודא

שותף שמכר פלגא בארעא דאית לי - רבה - , אביי -

רבה - מוכר שמצר לו "ארעא דמינה פלגא" - מכר , "דמינה פסיקא" - מכר ט' קבין,

אביי - ממ"נ ט' קבין אא"כ מוסיף "ואלה מצריה" [יתור לשון ליפות כחון]

תנו חלק לפלוני מנכסי - רביע [לרשב"ם - כסומכוס - ספק או ש"פ] [לפי' א' ברשב"ם - באמר חלק לבני והשאר
לפלוני], רשב"ם - לתוספתא יירש עם הבנים (כשיש לו בנים, כרבנן דסומכוס)

מוכר שדה ע"מ שמעשר ראשון שלי [ע"מ = שייר מקום (לרשב"ם - דרוצה שיתקיים התנאי)],
לי ולבניי - אף מוריש, כל זמן שבידך - פקע משמכרה לאחר

ר"ל - המוכר בית ע"מ שדיוטא עליונה שלי (יתור לשון - לרשב"ם דממ"נ גג שלו)

רב זביד - זכות להוציא זיזין (רשב"ם - לחצר)

קמח: - וספק בבית לאחד ודיוטא לאחר

ר"פ - זכות לבנות אם נפל

רב דימי - מוכר בית סתם - לא קני עומקא ורומא (לחפור וגג עם מעקה ואוירו)

"עומקא ורומא" - לא קני בור ודות ומחילות אא"כ כתב "מתהום עד רקיע"

רשב"ם סא:

גם לר"י אין דמים מודיעין בקרקע - לרשב"ם - דאין אונאה לקרקעות

גמ' סד. - סח:

רבנן, רב להל' - מוכר בעין רעה מוכר ושייר לעצמו דרך אל הבור חוץ ממתנה
ר"ע, שמואל ולהל' - בעין יפה (רב הונא עא. - חוץ משירי ב' אילנות - שייר קרקע לעצמו)
אא"כ אמר יתור לשון (חוץ משופרא דשטרא)

מכר או נתן ב' בתים זה לפנים מזה - לכו"ע אין לפנימי דרך [לשניהם בעין יפה כשלא עיכב לעצמו],
חוץ מחיצון במכר לפנימי במתנה [מתנה בעין יפה טפי]

חכמים - המוכר בית לא מכר מכתשת החקוקה ולבסוף קבועה
ר"א, משנתנו - מכר [כל המחובר לקרקע כקרקע]

לר"א (להל) מחובר כקרקע: מכתשת החקוקה, דף נחתומים בכותל טהור, כוורת דבורים
לענין קנין, פרוזבול, טומאה, תלישה בשבת, הכשר (דבעי מחשבה לצורך תלוש),
לגבות עישור נכסים (רשב"ם - גם בזה"ז דאינה מתנאי כתובה)
לרבנן לאו כמחובר אבל צינור שקבעו ולבסוף חקקו לא פוסל מקוה [שאיבה דרבנן
(לרשב"ם - כשיש כבר מקוה כשרה)] וספק אם איצטורביל חשיב תלוש לענין הכשר

כל מה שבחצר - מכר מטלטלין (רשב"ם - תשמישי בית) ולא מרחץ ובית הבד

מוכר חצר - לת"ק מכר אף החנויות הפתוחות לה - ולרה"ר כשרוב תשמישן לבפנים
ר"א - לא מכר שום בית ובור אלא אור
ב' לשונות ברבא אם המח' בא"ל "דרתא" או "חצר"

החזיק בשדה א' קנה כולן (רשב"ם - רק בנותן דמים (במקום שכותבין שטר))
ומח' ב' לשונות בר"נ אי צריך שיהא לכולם תשמיש אחד

מוכר בית הבד לא מכר מטלטלין, ת"ק - ולא הקורה אא"כ אמר כל מה שבתוכו, ר"א - אפי' הקורה
מוכר בית המרחץ לא מכר בריכות מים ועצים אא"כ אמר וכל תשמישיו וכתב מצרים החיצונים

לת"ק מוכר עיר מכר ביברים ויערים הפתוחין לצד העיר
לרשב"ג אף מכר הסנטר (שדות שסביב; גם גברא הממונה על שדות) וכפרים הסמוכים
לר"י מכר סנטר ולא סופר המלך/סופר ולא סנטר

ספק אם עבדא כמקרקעי (רשב"ם - לפי לשון בנ"א, ומדאו' כמקרקעי (קכח. - לקנין, שבועה, אונאה))

רשב"ם סה: - סז:

מכר כל מה שבתוכו - רשב"ם - בבית - רק מטלטלין המיוחדין לבית זה,
בחצר - כל מטלטלי חוץ מחיטי ושערי,
בעיר - הכל אפי' מטלטלי דניידי [טורח להוציא, בטלים לה]

פרוזבול צריך קרקע - רשב"ם - כאילו יש משכון, רש"י כז. - במילתא דשכיחי תיקן

פשוטי כלי עץ טהור אף מדרבנן חוץ מראוי למדרס [דאו']

לרשב"ם - כולו שאובין פסול דאו' [מעיינ - בידי שמים]

גת - לרש"י בע"ז הל' כברייתא דסגי בהדחה (ומשנה חולק), לרשב"ם לכו"ע צריכה ניגוב

גמ' סח: - עב:

מכר שדה, כרם, בית - לר"מ מכר כל הקבוע לתשמישיו, לרבנן רק המיוחדין הרבה - אבנים
בשדה/סדרן לגדר, קנים נעוצים, תבואה אפי' עומד לקצור

מוכר כל מה שבשדה לא מכר קנים בית רובע, ערוגה עם שם בפנ"ע, סוכת נוצרים בטיט, חרוב ושקמה
זקנים (אפי' הוסיף "חוץ מחצי חרוב פלוני") [אשר בכל גבולו - רק הצריך לגבול (רשב"ם -

חשובין שדה בפנ"ע)], בור, גת, שובך, ומח' ר"ע ורבנן בדרך

חוץ: ממתנה [בעין יפה], אחין שחלקו (חוץ מדרך לרב [לרשב"ם - כדדורו אבהתי]), נכסי הגר, מקדיש
(ור"ש חולק)

ספק אי מלבן של פתח/חלון המחברים ביתידות בכלל בית (לרשב"ם)

מצרים בכלל שדה [וכל העץ אשר בכל גבולו סביב]

א"ל ארעא ודקלי - יתן ב' דיקלי (לרשב"ם - לבד אותן שבשדה [מחוסר אמנה])

אין קורין לרקל וגפן "אילן" אא"כ אין אחרים, וגפן טפי מדקל

"דקל" = עולין בחבל לפירות, "אילן" = אין העול כופפו

רב חסדא - מפקיד בשטר נאמן בשבועה לומר החזרתיו [מיגו נאנסו בשבו] חוץ: מרמי ב"ח (שבועות מה): לרשב"ם, מיתומים לדייני גולה [לא צוה לפני מיתתו] רבא - עיסקא על יתומין להל' נשבע וגובה מחצה כדייני א"י [טענין דלא הספיק לצוות] רב הונא - אפי' לר"ע שייר מוכר ב' אילנות, שייר ג"כ קרקע [דלא לימא לי' עקור אילנך (לרשב"ם - כשייבש)]

ר"ש לרבנן - המקדיש שדה הקדיש ג"כ חרוב ושקמה [מקדיש בעין יפה יותר ממכר והקדיש אף הקרקע תחתיו והחרוב יונק מהקדש] ולא בור וגת וכו'; לרבנן עצמם - הכל ר"ש עצמו, ר' מנחם בר' יוסי - מקדיש בעין רעה - ולא הקדיש חרוב

לר"ש לרבנן - המקדיש ג' אילנות ממטע י' לבית סאה (רשב"ם לברייתא פג. - ט"ז אמה) - הקדיש הקרקע ואילנות (לרשב"ם - קטנים) שביניהם ופודה בנ' שקל לבית כור, הקדיש אילנות וקרקע זאח"ז - פודה אילנות בשווייהן

לר"י ור"ש לוקח שדה מאביו והקדיש ומת אביו - כשדה אחוזה (מתחלקת לכהנים ביובל, פודה בנ' שקל לבית כור) [אשר לא (ראויה להיות) משדה אחוזה], ור"מ חולק [אשר לא (אינה)]

עומר של סאתים - אין שכחה בפנ"ע [לקחתו - ניקח בפעם אחת] או בצירוף ב' עומרים [גדיש]

פ"ה המוכר את הספינה

גמ' עג. - עז :

מוכר ספינה לא מוכר עבדים ופרקמטיא (רשב"ם - וכן במתנה והקדש - דמטלטלי נינהו) אא"כ אמר כל מה שבתוכו

{גלים, רבה בר בר חנה: בריות גדולות, אחוי לך מתי מדבר, הר סיני, בלועי קרח, דנשקי ארעא ורקיע; ליתן ובהמות בהררי אלף, ז' ימים וד' נהרות לא"י, עתיד הקב"ה וכו', ירושלים לעת"ל}

קנין ספינה: בסימטא - רב - משך כל שהוא (רשב"ם - טפח או חצי טפח) [= נדה כולה] (לרשב"ם - ולא במסירה דאפשר במשיכה ודרכו בכך)

שמואל - משך כולה ממקומה

ברה"ר וחצר שאינה של שניהם - לך חזק - במסירה

לך משוך וקני - רבי - במסירה [מראה מקום]

חכמים - משיכה לסימטא או השכרת מקומה [קפידה]

קנין בהמה גסה - במסירה (לרשב"ם משיכה בסימטא)

דקה - במשיכה - לת"ק יד ורגל, לרב אחא ד' רגלים

הגבהה קונה אפי' ברשות מוכר

אותיות - רבי (רשב"ם להל') ות"ק דר' נתן - במסירה (לרשב"ם - מיד ליד) [רשב"ם - צריך מעשה ולא מילי] חכמים ור' נתן - במסירה ושטר לר"פ "קני הוא וכל שעבודא", (חוץ ממתנת שכ"מ)

זכו בשדה וכתבו שטר - חוזר בשטר אא"כ אמר ע"מ שתכתבו או כבר כתב [שטר מכירה נקנה אגב הקרקע]

רשב"ם עו. - עו:

רשב"ם פו: - אולי רב מודה בעל גבי קרקע צריך שיעקר כולו ממקומו

לרשב"ם משיכה עדיף ממסירה

רשב"ם פה: - כלי לוקח = משך, רשב"ם פו: - הגבהה = רשותו

ברשות מוכר אין מסירה

קני הוא וכל שעבודא - לרשב"ם - כחכמים דרבי

גמ' עז: - פ :

מכר קרון - מכר פרדות כשאדוקין בו

מכר הצמד במקום דאיכא נמי דקרו לבקר צמד - ר"י - הדמים מודיעין,

רבנן - מקח טעות; מתנה [אין הדמים ראייה]

אא"כ לכו"ע קורין לבקר צמד או מכר שור בידוע שלוקח קונה לרדיו - הדמים מודיעים (רשב"ם צב.)

מוכר חמור - ת"ק - לא מכר כליו, נחום המדי - אף כליו

עולא - מח' בשק ובמרכבתא דנשי [אי סתם חמור לרכיבה או למשאוי]

ספק אם המח' בעודן עליו (לרשב"ם - ובאין עליו לא מכר אף מרדעת) או באין עליו או בכ"מ

ר"י - בכליו עליו - "חמורך זה" - אף כליו, "חמורך הוא?" - לא כליו

"פרה מניקה" = היא עם חלבה, "חמור מניקה" = היא ובנה

{ע"כ יאמרו המושלים וכו', סיחה נאה, אש וגיהנום לפורש מדב"ת}

הקדיש דבר מלא - מועלין בהן ובמה שבתוכן [מקדיש בעין יפה, כר' נתן (רשב"ם להל')] דמכר בור מכר מימין]

ר' אלעזר בר"ש - בבור לא מה שבתוכן [מקדיש בעין רעה]

אח"כ נתמלא - ר"י - אין מועלין במה שבתוכן [לא קנה חצר [אין יד להקדש], גידולין רק גרמא]

ר' יוסי (להל') - באילן ושדה ואח"כ פירות מועלין בגידולי הקדש
ר' אלעזר בר"ש - אף בבור מועלין במה שבתוכן [מקנה דשלב"ע בעבידי דאתו (לרשב"ם - דקנה
לו רשות הקדש)]

סתם מוכר פירות שובך לשנה משאיר לעצמו בריכה ראשונה ובריכה ראשונה שלה [צוות]

לוקח פירות כוורת - שמואל - מקבל ג' נחילין ואח"כ המוכר מסרסן,
ר' יוחנן - מקבל 1 - 3 - 5, ברייתא - מקבל 1 - 2 - 3 - 4 - 6 - 8

רב כהנא - דבש בכוורת הוי מאכל (רשב"ם - ולא מאכל דבורים, ולא משקה) חוץ: מב' חלות שמניחין
לפרנסת הדבורים דבעי מחשבה, ולר"א דהוי כקרקע [ביערת הדבש]
דבש שזב מכוורת ע"ג כלי מאוס/קשקשין לר"א אינו מאכל, לרבנן הוי מאכל
הלוקח זיתים מניח לקוץ ב' ענפים
הלוקח אילן לקוץ מניח כדי גזעו מחליף חוץ מתמר ומיני ארז [אינן מחליף]

רשב"ם עט. - פ.

לרבנן אין הדמים מודיעין - לרשב"ם צב. - דעל הלוקח להביא ראייה שהוא קורא בקר "צמד", ומודו
בגברא דזבין להכי ולהכי

לרשב"ם - מעילה כשהניח בבור של הקדש או מקרר דבר שם - במחובר מועל בלי שפגם

לרשב"ם - לר"א בר"ש רשות הקדש קונה

לרשב"ם - מקצה דבש לדבורים מאבד שם אוכל

לרשב"ם - אוכל מקבל טומאה בכל שהוא

גמ' פא. - פג:

קונה ג' אילנות יש לו קרקע (ר' חייא בר אבא - וחוצה לו כמלא אורה וסלו, ור' אלעזר חולק [בעין רעה
מוכר]) ואילנות שביניהן

רבנן - אבל ב' אילנות [לרשב"ם עא: - עביד דזבין ארעא ליומיה ולפירות קנאו] מביא ואינו קורא מספק,
והיוצא מן הגזע יקוץ בעל האילן [שמא יעלה שרטון ויראה כג' אילנות],
ואם הגדיל הענפים ע"ג קרקע המוכר לא יקוץ [שעבד לו שדה],
ולר' אלעזר יש לו דרך [רשב"ם - שיעבד המוכר לו קרקע], משא"כ בג' אילנות
ר"מ - קונה ב' אילנות יש קרקע, אילן א' מביא ואינו קורא מספק
לרשב"ם לז: לר"ע - אפי' קונה אילן א' יש לו קרקע

ספק ביכורים - מקדיש על תנאי ופריק ומפריש תרו"מ ושלחן ביד שליח שאין חיוב קריאה [ולקחת
(לרשב"ם - בצירה) והבאת]

אין לבעל האילן היוצא מגזע דקל [מסיח דעת - דקל עומד לשרש, לא שכיח]
לרב זביד - חוץ ממכר לה' שנים [לא מסיח דעת - לרשב"ם - יטע במקומו]

אסור לשניהם לזרוע מקום אורה וסלו [רק שעבוד ללוקח, ויטנפו פירות שנופלין]

שיעור בין כ"א מג' אילנות (לרשב"ם - מודדים מן הבינוני שבגזע):
רב יוסף, ר"מ ור"ש, ר"א ברבי צדוק - מד"א עד ח'; אביי, ר"נ, צלמון - מח' אמות עד ט"ז; רבא -
להל' - מד"א עד ט"ז (לרשב"ם ולא עד בכלל)

ג' בדי אילן המחבורים מתחת לקרקע - קנה קרקע

ספק אי הוי הפסק באילן א' על המצר, אילן א' בחצר חבירו, הפסק בור, אמת המים,
רה"ר (רשב"ם - שאינו רחב ט"ז, לרשב"ם קד: שביל של ט"ז), הרכבת דקלים - תיקו

רב - מדידה כשורה (...), שמואל - דוקא כחצובא [לא משייר לעצמו דאינו ראוי לזריעה]

רשב"ם פא: - פג.

איסור חולין לעזרה - כי ירחק ממך המקום וזבחת ולא בקירוב; מדרבנן דיזלזלו בקדשים

יש חיוב נתינה בספק ביכורים - לרשב"ם - אין לעשות תקנה לגזול לויים
לר"ע מעשר ראשון ללוי, לראב"ע לכהן - לרשב"ם - מח' אחר קנס עזרא
לרשב"ם - שליח שבצר והביא, הבעלים קורא [שלוחו כמותו]
כו: - שיעור יניקה, היתר חרישה ערב שביעית - י' לבית סאה לנטיעות,
ג' לבית סאה (ט"ז וחצי לכ"א) לגדולים
החזיק בפירות לחזקת ג' שנים - י' לבית סאה (בערך 18 בין אילן לאילן)
הקדיש - עב. - ג' אילנות בי' לבית סאה - כשיעור יניקה
רשב"ם אצלו - כשיעור מכר וכן להתוספתא
שיעור ריחוק לבטל שם "כרם" כשיעור מכר (אלא שבכלאים מודדין בשוחקות)

גמ' פג: - פז.

בבהמה דקה - מכר ראש מכר רגלים, מכר הקנה (רשב"ם - ריאה) מכר כבד ולא להיפך (אלא במקום שנהגו)
ולא בגסה

מכר אדומה ונמצאת לבנה, זית ונמצא שקמה, יין ונמצא חומץ, או להיפך - שניהם יכולין לחזור
רב חסדא - רק המתאנה בשעת מכירה יכול לחזור מהמקח (ללוקח - תוך כדי שיראה לתגר,
למוכר - לעולם) ואפי' נשתנה המחיר לצד השני

יין וחומץ לרבי הוי ב' מינים, לרבנן הוי מין א' לתרו"מ וממין הטענה (ולא למכר)

ר' זירא - מדד פירות בכלי דמוכר והניח ע"ג סימטא, לא קנה לוקח אא"כ נתן לכליו דלוקח בסימטא או
שוכר מקומו

רב אסי - הניח ע"ג סימטא קונה (לרשב"ם - כאילו הניחם ברשותו)

כליו של לוקח קונה בכ"מ, חוץ: מרה"ר, חצר שאינה של שניהם, רשות מוכר בלי "יקנה כליך" בעיא
דלא איפשיטא

מדה שאינה של שניהן - עד שנתמלאה = כלי דמוכר, משנתמלאה = כלי דלוקח,
מדה של א' מהם ראשון ראשון קנה - כשאמר כל לוג בסלע ויש שנתות במדה

ספק אי כלי בטל לגבי הרשות - וכליו דלוקח קונה רק אי המוכר ישאיל לו מקומו או אמר זיל קני (יקנה
כליך) [רשב"ם - כמשאיל מקומו]

לקנות ברשות המוכר: הגבהה, הוצאה מרשותו לסימטא, או לרה"ר כשקיבלה בידו למטה מג' או בצידי
רה"ר, שכירת מקום, קיבל המוכר לייחד רשות ללוקח לרשב"ם, ספק בכלי דלוקח

זרק גט לקלתה מגורשת - בתלויה [רשב"ם - דמי להגבהה, ר' גרשום - כגופה],

קשורה בה [ר' גרשום - כגופה - ורשותה הוא], בין ירכותיה [מקום מושבה קנוי לה], בעלה מוכר
קלתות, מקום חיקה וקלתה קנוי לה [אינו מקפיד]

פסיקת דמים (או דמיו קצובין) מעכב הקנין, מדידה לא מעכב אא"כ מכר כור אחד בדיוק [רשותו קונה רק
מה דזבין]

דרכו בהגבהה - א"א במשיכה, אין דרכו בהגבהה - אפשר בהגבהה

הקדמת שכירות פועל בזול מיחזי כאגר נטר אא"כ התחיל מיד

ניקוי קרקע קצת מספיק לחזקת קרקע כדי לקנות רק המחובר לקרקע [לרשב"ם - דמחובר לקרקע כקרקע
(חזקה)]

רשב"ם פג: - פו.

לרשב"ם - רב חסדא כר' יהודה הנשיא דהמתאנה ידו על עליונה - או תן מעותי או מה שאוניתי
רבא כר' נתן - דוקא החזרת אונאה, חוץ: ממשנתינו דאמר יפות ונמצאו רעות שלא קנה מה שרצה,
רשב"ם צ. - ודבר שבמדה

רב אסי - כליו של לוקח קונה ברשות מוכר

רשב"ם פו. - קלב"מ דאיסור שבת מעכב קנין גניבה

משך לתוך ידו הסמוכה תוך ג' לקרקע - לרשב"ם - מטעם משיכה

גמ' פז. - צא :

מדת סרסור והוא שם - קונה לסרסור (לרשב"ם - הקונה ומוכר),
אינו שם - קונה ללוקח משנתמלאת [רשב"ם - שאולה למוכר עד אז]
סרסור המודד חייב להטיף ג' טיפין ללוקח והשאר למוכר [יאוש בעלים],
חנוני פטור מלהטיף, ר"י - חייב חוץ מע"ש עם חשכה
שולח תינוק לחנווני - רבנן - לאודועי' ואחריות אחנווני אא"כ מדד לתוך ידו דתינוק
ר"י - לשדורי ביד בנו וחנווני פטור
שמואל - לוקח כלי מאומן לבקרו בקיצי דמיה ובזבינא חריפא חייב באונסיה
שואל שלא מדעת - רבנן - גולן ויחזיר לבעלים (ולא ע"י תינוק), ר"י - שואל - ויחזיר למקום שנטל
יר"ש שגמר בלבו לקנות ירק, מעשרו ונותן למוכר דמי מעשר
קינוח מדות - לת"ק תלוי אי מוכר תדיר נדבק, לרשב"ג אי מוכר תדיר אינו נקרש, וביבש א"צ
במקום שנהגו מכריע המאזנים טפח לכל שקילה דמאכל (רשב"ם - חוץ מקנה פחות מליטרא, וי"מ מפחות מ
ליטרא)
במקום ששוקלין עין בעין נותן $1/100$ ללח, ספק $1/400$ או $1/200$ ליבש [צדק משלך ותן לו]
אין משנין מהמנהג (לרשב"ם אפילו מחל) ואפי' הוסיף דמים [וצדק]
{ קשה עונש מדות מעריות, קשה גזל הדיוט מגבוה, הקב"ה ברוך בכ"ב וקללן בח' ומשה להיפך }
מעמידין ממונה למדות, ומח' אי מעמידין לשערים (שלא ימכרו ביוקר)
אין משקל פחות מ ליטרא [רשב"ם - שלא יאמרו זה רביע, הגה"ה ברשב"ם - אין הכרע דלא חשיב מקח]
לא ישקול ג"פ [רשב"ם - יפסיד דשוקל בריוח, י"מ - יפסיד הכרע לר"א]
אין טומאה למאזנים שלא כתקונו (לרשב"ם - לאו כלי דאסור לשקול)
אין עושיין משקולת מעץ או מתכת [לרשב"ם - משום שחיקה]
{ ר' יוחנן - אוי לי אם אומר ואם לא אומר [רמאין] }
אסור לשהות מדה חסרה/יתרה חוץ לר"פ (לא להל') ממקום שעושים חותם או שמהנדסי בודק
אין עושיין מדה קביים, רביעית ההין [טעי איניש בריבעא]
אין מוסיפין על המדות והמטבע יתר משתות מלבר [פסידת תגר שלא ידע, פסוק ביחזקאל]
אל ישתכר החנווני יותר משתות - חוץ מסחורה של עצמו, הוקיר השער, בדאיכא טירחא,
בא"י ביין שמן לא ישתכר כלל [חיי נפש], ביצים - מח' עד פעמיים/רק תגר ראשון
דברים שיש בהן חיי נפש - אין אוצרין לשער היוקר בעיר שרובא ישראל (חוץ ממשלו, לעצמו, בשישית
לג' שנים, למכור בזול), אין מוציאין מא"י, אין משתכרים בהן כלל (אא"כ שכיח), מתריעין
בשבת כשהוזל מי' לר'
חוץ מיין לר"י בן בתירא [ימעט תיפלה]
מותר לצאת מא"י לחו"ל אם עמדו סאתים בסלע אא"כ מוצא ליקח, מעות ביוקר,
ר' יהושע בן קרחה - אם היה אפי' סובין לא היה אלימלך יוצא
{ רות ובעוז, 60 בניו מתו; אמו של אברהם, המן, דוד, שמשון; י' שנים נחבש אברהם, כשנפטר אמרו
אוי לעולם ולספינה; מחלון וכליון; מיושן מעולה }

רשב"ם פח. - צא.

רשב"ם העיקרי - אבידה מדעת פטור מהשבה אא"כ נטלה

במקום שמכריעין לא יתן משקל בצד המאכל

משקל במלח - לרשב"ם מכביד

ריוח ביצים יותר משתות - לרשב"ם - אין חיי נפש וטורח מרובה

פ"ו המוכר פירות

גמ' צב. - צג:

מוכר שור ונמצא נגחן -
רב - מקח טעות [רוב לרדיא] (כר' יוסי - דקנה זרע פשתן הולכין בתר רוב לזריעה וחייב באחריותו, וכאמרו לו דהולכין בתר רוב לוקחים למאכל)
שמואל - אין הולכין בממון אחר רוב (רשב"ם - דליתיה קמן) כשיש מוחזק (כמשנתינו ות"ק דר' יוסי דבזרע פשתן אינו חייב באחריותו)
מודה רב כשיש ריעותא ברוב (אין קול דבתולה נשאת, פרה מביעתותא הפילה ולא מנגיחה), לשמואל כל עבד גנב או קוביוסטוס (לרשב"ם - גונב נפשות)
בהמה מועד ליד מנוגח - רבנן - אין הולכין בתר אומדנא דחזקה בממונות
רב אחא - הולכין בתר אומדנא בממונות, לשמואל - דוקא בדאיתא קמן
בחיוב אחריות של זרע שלא צמחו - לת"ק נותן דמי זרע, רשב"ג - אף דמי הוצאות (לרשב"ם - קנס)
טוחן נחתום וטבח שקלקלו והמקלקל סעודתו - לרשב"ג שלם אף דמי בושח

רשב"ם צב. - צב:

לרשב"ם - לסומכוס חולקין רק בספק במעשה, במעשה ידועה הולך בתר מוחזק עם טענה
בע"ח ומקח טעות - לרשב"ם - חייב לפרוע זווי אם יש לו
נזקין - לרשב"ם ישלם זווי או מיטב אם יש לו

גמ' צג: - צח.

מקבל הלוקח רובע הקב טינופת (רב קטינא - קטנית, ופחות מרובע עפרורית) לסאה תבואה
לוקח צרור מגורן - ישלם דמי חטין [לרשב"ם - מזיק; גרמי (בידים - מיד)]
רב הונא - יותר מרובע טינופת - מנפה את כולו [כיון דטרח, טרח; קנס דהוא עירב]
בכלאים - רובע ממין אחר - ת"ק - ימעט, ר' יוסי - יברור הכל [קנס; מחזי כמקיים]
מקבל ליטע שדה - בעל השדה מוחל י' בוריות לק', יתר מכאן מגלגלין הכל [כבא ליטע מתחלה
(לרשב"ם - יש כאן שדה הניכר ולא קיים תנאו)]
מוכר "מרתף זה של יין" - למקפה - מקבל רק י' קוססות לק',
לא א"ל למקפה - הכל יין הנמכר בחנות (קוססות)
"מרתף של יין" - למקפה - כולו יפה,
לא א"ל למקפה - מח' רב אחא ורבינא אי מקבל י' קוססות
"מרתף זה" - למקפה - רשב"ם - יפה ורק י' קוססות, לא א"ל מקפה - אפי' כולו חומץ
"חבית של יין" - כולו יפה [כולה חד]
יין רע הנמכר בחנות (ריחיה חלא וטעמיה חמרא) -
רב יהודה ור' יוחנן (להל') - בורא פרי הגפן [בתר טעם] חוץ מפורצמא (יותר רע),
רב חסדא וריב"ל - שהכל [הולכין בתר ריח], ונ"מ להפרשת תרו"מ
בודק חבית (לרשב"ם - שתה) להיות מפריש ונמצאת חומץ -
לר' יוחנן ג' ימים ראשונים יין [מעילאי עקר וטעמו יין] ואח"כ ספק,
לר' יהושע בן לוי ג' ימים אחרונים חומץ ולפניהם ספק [מתתאי עקר; מיד נעקר ריחן],
לדרומאי בשם ריב"ל ג' ראשונים יין [בתר טעם] ואחרונים חומץ כשנמצא חומץ חזק
מוכר יין והחמיץ תוך ג' ימים - רב - אחריות דמוכר (חוץ: לרשב"ם מקנקנים דלוקח או אחר ג' בקנקנים
דמוכר לר' יוסי בר' חנינא)
שמואל, להל' - פטור [לרשב"ם - מזל דלוקח]
שמרים בטעם יין נתן ג' ויצא ג' וחצי - רבנן (להל') - שהכל, אחרים - בפה"ג
ור"י מחמיר לענין מעשר אפי' ביצא כדי מידתו

מים בשמרים (לרשב"ם - ביצא כדי מדתו)
של תרומה - פעם ג' מותר, לר"מ בנ"ט
של מעשר - פעם ב' מותר, לר"מ בנ"ט; בדמאי לעולם מותר
הקדיש יין - פעם ד' מותר, לר"מ בנ"ט; בקדושת הגוף לעולם אסור
וכן לענין הכשר (כשהמים מי גשמים בלי מחשבה)

אין עושין קידוש היום על קוסס לריב"ל, מבושל לרש"י ור"ש [אישתני לגריעותא], של שמרים לרבנן, ריחו
רע, מגולה שעבר במסננת [הקריבהו נא לפחתך], לר"י - חמר חיוריין [יין כי יתאדם]

יין מגתו, מפי ומשולי חבית, כושי, בורק, היליסטון, ממרתף (לא נבדק), צימוקים - כשרים בדיעבד
לנסכים

ר' יוסי בר' חנינא - אחריות יין אמוכר בקנקן דמוכר אפי' אחר ג' ימים כשא"ל למקפה
רב חייא בר יוסף (להל') - אלוקח [מזלו גרם] אא"כ ידוע שיינו דמוכר מחמיץ
כשלא א"ל למקפה המוכר יכול לטעון לא איבעי לך לשהויי

יין מבושם = ראוי עד עצרת, ישן = מאשתקד, מיושן = שנה שלישית ומתקיים עד החג

{ גאווה - יינו מחמיץ, לא מיקבל על בני ביתו, בטלית ת"ח אין מכניסין במחיצת הקב"ה }

מוכר חבית אדעתא למכרה בחנות - אחריות אמוכר [לרשב"ם - חנוני רק שליח] עד יום השוק או שני
בברזא

קיבל יין למחצית שכר אדעתא למכור במדינה אחרת - זולא, וחימוץ לר' יוסי בר"ח, על בעל היין
אדמטי לשם

רשב"ם צד. - צז:

כלאי זרעים נאסרו משתשרש ואין תקנה

לרשב"ם - רק במים צריך דניחא ל"י - כי יותן

לרשב"ם - לר"א מזוג כשר לניסוך

יין מבושם/מיושן שהחמיץ קודם עצרת/החג - לרשב"ם חייב

גמ' צח: - קב:

בית חתנות ואלמנות - ר"ע - ד"א על ו', ר' ישמעאל - יותר,

רפת בקר - ד' על ו' (לל"ק לר"ע יותר קטן),

בית קטן (בית סתם) - ו' על ח', גדול - ח' על י', טרקלין י' על י', קנתיר י"ב על י"ב;

רומו - למשנתנו ארכו ורחבו (רשב"ג לל"ב - פחות), לאחרים כקורותיו של הרוחב

{ מקום ארון וכרובים בנס, ופניהם איש אל אחיו - כשעושין רצונו של מקום, מצדדי אצודדי }

בור בבית חבירו (או גינה תוך גינתו) - רק נכנס לצורך הבור ובשעה שדרך ליכנס ולזה ולזה פותחת
לבור [חשד אשתו]

נתן לו דרך לגינתו מן הצד - נכנס כשרוצה ולא לקיצור דרך ושניהם אינן רשאים לזרעה

אגפי אמת מים שמכר (אמה לבית השלחין / אמה לבית הקילון מכאן ומכאן) -

רב יהודה אמר שמואל - בעל השדה זורעם, ר"נ אמר שמואל - דוקא נוטעם

ואם כלו אגפיה מתקנה משדה [ע"מ כן מוכר]

נטל דרך הרבים בשדהו ונתן להם מן הצד לא מהני [גזירה שיתן עקלתון, בנותן עקלתון, כל מן הצד =

עקלתון] וגם השני אין לו [כר"א שבררו מהני - קנין הילוך, מצר שהחזיקו רבים]

לרב גידל לר"א בררו רבים מהני כשאבדו דרך בשדהו, לרבה בר"ה בלא אבדו ואין הל' כר"א

דרך בכרם: רחב משוי זמורות/כף רגל - ב' גי' אי בדסיימי/לא סיימי מחיצתא

דרך היחיד - ד"א, לאחרים 2, מעיר לעיר - 8, דרך רבים - 16, דרך ערי מקלט - 32 [הדרך],

דרך המלך וקבר אין להן שיעור [מלך פורץ [רשב"ם - מאחיו], יקרא דשכבא], מעמד - ד' קבין

המוכר קברו וכו' - קוברין אותו על כרחו [פגם משפחה] ויחזירו דמיו

ז' מעמדות ומושבות [ז"פ הבל] ע"י קרובים בבית הקברות בחזרה מקבורה במקום שנהגו

מקום קבר: חצר ו' על ו'

לת"ק - ב' מערות ד' על ו' ברום ד', בכ"א 8 כוכין של ד' על אמה ברום ז' טפחים,

לר"ש - ד' מערות ו' על ח', בכ"א 13 כוכין - וזויות כבור, מעמיק, לנפלים

תנא דנזיר, ר"ש בן יהודה משום ר"ש - ד' מערות ד' על ח', בכ"א 15 (לרשב"ם - 3 לרוחב), לנפלים ד' על ו'

לרשב"ג - לפי חוזק הקרקע

תנא דנזיר - שכונת קברות אם יש בין ג' מתים מד' עד ח' ובודק עד כ' (מערה א' לרבנן באלכסון, לר"ש מנפלים), וכן ד' מתים רצופין לר"ש [אמצעים כאילו אינם] [ע"מ לפנות]

רשב"ם צט: - קא:

לפי א' ברשב"ם אמת בית השלחין רחבה ב' אמות

לרשב"ם - מת ג' אמות

לרשב"ם - פותח טפח בארון שלא תהא טומאה בוקעת ועולה מדאו' (והתירו מדרבנן למצוה)

ישראל שאינו מושכב כדרכו - לרשב"ם אין לו תפוסה

פ"ז בית כור

גמ' קב: - קד:

מוכר בית כור עפר - אין נמדדין עמה נקעים וסלעים ו' טפחים (ד"ט על ד"ט) או דטפי מד' קבין או ליד המצר (רשב"ם - מבחוץ או מבפנים) [טורח כב' שדות]

כבית כור עפר - נמדדין עמה (עד ד' קבין); בית כור קרקע - רשב"ם - אפי' כולו סלעים

המקדיש שדהו סלעים ונקעים י"ט מלאים מים נפדין בשווייהן [לאו בני זריעה]

מחילת ד' קבין - לרב עוקבא בר חמא דוקא כשמובלעין בה' קבין בשדה, לרב חייא בר אבא ברוב השדה (רובע לסאה) - וספק ברובן במיעוטה של רוב שדה או ל"מ ברשב"ם בפחות מג"ט גובה (חוץ מסלע יחידי) וספק בציורים שהחרישה ע"י הדחק

"מדה בחבל" - פיתת כל שהוא ינכה, הותיר כל שהוא יחזיר מעות או קרקע כרצון המוכר

"הן חסר הן יתר", סתם - עד רובע הקב לסאה מחילה.

טפי מרובע - יחזיר כל ההפרש כרצון המוכר (אא"כ הוזלו או הוקרו אח"כ), וכססמוך לשדה

המוכר - יחזיר קרקע (וספק מה נקרא מפסיק),

טפי מט' קבין (ובגינה / קב) יחזיר קרקע, וספק בשדה ונעשית גינה

כשיש טפי מט' קבין אבל פחות מרובע לסאה - לרב הונא - יחזיר קרקע, לר"נ מחילה (רשב"ם - עד שיהא יותר מרובע, ו"מ ט' קבין לבד הרבעין, ו"מ ט' קבין בבית כור א')

רשב"ם קב: - קד.

בית כור סתם - לרשב"ם - אפי' כולן סלעים הגיעו

לרשב"ם - פודין כל שדה הקדש בפנ"ע

רבא - דבר שבמדה אפי' כל שהוא מקח טעות - לרשב"ם - רק במטלטלי ולא בקרקע

גמ' קה. - קז:

רבנן, שמואל - ספק אי תפוס לשון ראשון או אחרון - והמע"ה או בתר תפיסה או יחלוקו בן ננס, רב - תפוס לשון אחרון

שכר ב"ב לשנה דינר לחודש יחלוקו חודש העיבור - לשמואל בבא באמצע החודש אבל בסוף החודש

כולו לשוכר [לרשב"ם - מוחזק]

לרב תמיד כולו למשכיר [לשון אחרון], רשב"ם - לר"נ (להל') כולו למשכיר (בחזקת בעליה)

מוכר בית כור בסימניו ובמצריו - עד שתות מחילה

שתות עצמה לרב הונא מחילה, לרב יהודה ינכה

יתר משתות מחילה בקים ל"י ללוקח במדת השדה

אחין שחלקו: קנו בגורל [כארץ ישראל, בהנאה דצייתי להדדי גמרי ומקני]

בא אח ממדה"י - רב, להל' - בטלה מחלוקת אא"כ לכתחילה חילקו אף בשבילו

שמואל - מקמציין (לרשב"ם - כ"א יתן לו בלי גורל)

בע"ח שגבה מאחד - רב, להל' - בטלה מח' [יורשין - יש ברירה], לר"פ מקמציין,

שמואל - ויתר [לקוחות בלי אחריות - אין ברירה],

רב אסי - נוטל בקרקע, במעות (לרשב"ם - או או [ספק אי כיורשין או כלקוחות],

ל"ב דרש"י - רביע מזוז [ספק כיורשין או כלקוחות באחריות])

כור בשלשים לרב ושמואל חוזר עד סאה אחרונה [רשב"ם - חד מקח, תקנו דניחא למוכר ולוקח]

שומת ב"ד [אחרי רבים להטות] "100" "80" "120" - ת"ק - 100 [רשב"ם - הכרע, רוב]

ר"א בר' צדוק - 90 [בין שנים הפחותים - תפסת מועט]

אחרים - $93 \frac{1}{3}$ [משלשין ההפרש]

מוכר חצי שדה - יתן אף מהכחוש שוה ויתן ג"כ מקום גדר, בן חריץ ג"ט, וטפח, וחריץ

ו' טפחים [מפני החיות]

רשב"ם קה. - קו:

סאה בסלע כור בשלשים לשמואל ראשון ראשון קנה [מוחזק] ורב חולק [לשון אחרון]

שנים יכולים לפלוג (בב"ד - כשצריך שומא) בלי דעת שותף השלישי

פ"ח יש נוחלין

גמ' קח. - קטו.

אב קודם לאח [למ"ד קראי שלא כסדרן - שארו, למ"ד כסדרן - והעברתם - מאב במקום בת ולא במקום אחין]

ואחרי הבן [הקרוב - קרוב קודם] ובת [פוטרת מיבום, והעברתם]

אם וקרוביה אינן יורשין [ממשפחתו וירש אותה - ואינה קרויה משפחה [למשפחותם לבית אבותם];

קטו. - בת יורשת ולא מורשת, ר"ח - ממטות]

אא"כ היא הכי קרובה מצד משפחת האב

ר"י בר"ש קיד: - אשה יורשת בנה [מטות - היקש מטה האם למטה האב]

אם אין אב [משפחת אב קרויה משפחה]

{ תולין קלקלה במקולקל; ידבק בטובים; פוטיאל; הנושא אשה יבדוק באחיה; ישכיר עצמו לעבודה נבזה ואל יצטרך לבריות }

בן קודם לבת [ובן אין לו, למה יגרע וכו' כי אין לו בן, הקרוב - קרוב קודם, והתנחלתם לבניכם

אחריכם, לאלה תחלק - זכרים]

בשאר ירושות [נירש - היקש ירושה ראשונה (לרשב"ם - הכתובה תחלה) לירושה שניה]

בן קודם לבת בנכסי אם [בת יורשת נחלה ממטות וק"ו לבן והוא קודם, היקש מטה האם למטה האב],

ר' זכריה בן הקצב - שניהם שוין [דין]

אין פי שנים בנכסי האם [אשר ימצא לו, אונו, לו משפט הבכורה]

אין ירושה בקבר בנכסי אם [לרשב"ם - פקע כח הבן כשמת,

קנט: - "סיבה" בבן נלמד מ"סיבה" בבעל דאינו יורש אשתו כשהיא בקבר]

ירושת אשתו [ר"ע - שארו וירש אותה, ר' ישמעאל - וכל בת יורשת ממטות, ולא תסוב נחלה לבני" (לברייטא איירי בסיבת הבן), ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר, בגבעת פנחס בנו, ליאיר כ"ג

ערים (מח' בכתובות פד. אי דאו' או דרבנן)]

אבל לא בראוי [ירושת יאיר, בגבעת פנחס בנו אשר ניתן לו - ולא לאביהם]

ב"ק מב: - ולא כופר לר"ע ושאר נזקין לרבנן

ולא בקבר

אבל אינה יורשת בעלה [אותה]

לרשב"ם ספק לאביי אי יורשת נחלה צריכה בעל ג"כ ממשפחת אמה

ר' יימר - א"צ - שכבר הוסבה הנחלה

קכ. - אין איסור הסבה לבנות צלפחד [לטוב בעיניהם תהיינה לנשים]

תחלת דין נחלות ביום [ביום הנחילן]

לחוקת משפט - רשב"ם - צריך ג' לחלוקת נחלות

ראו בלילה אין עד נעשה דיין (אא"כ אחרים יעידו בפניהם) [א"א להזימה, ועמדו שני האנשים לפני ה']

קנין דמתנה חוזר - רבה - כל זמן שיושבין, רב יוסף (להל') - שעוסקין באותו ענין קודם לכן - לרשב"ם אינו דין

רשב"ם קיא: - קיד.

בעל קודם לבן - לרשב"ם - הגזה"כ שירש אע"פ שאינו קרוב

לרשב"ם - אחות אב קודם לבן אחי האב

לרשב"ם - מקבלים עדות בלילה ודנין למחר, משא"כ ראייה בלילה אין עד נעשה דיין

לרשב"ם - הזמינום להעיד או כוונתו להעיד אין נעשה דיין

לרשב"ם - קרוב שכוונתו להעיד, בטלה כל העדות

גמ' קטו. - קטז :

סדר נחלות: (בעל) - בן - בת - אב - אח - אחות - אבי האב - אחי האב - אחות האב

כל הקודם, יוצאי יריכו קודמין [אין לו - עיין עליו (רשב"ם - עובר ירך אמו), (ענה מיושבי הארץ, רשב"ם - בנות צלפחד ירשו בתוך אחי אביהן ולא בנות חפר, מיבם - שבת יורשת כבן ולא תחייבם אמן,

קנט. - תחת אבותיך יהיו בניך)]

חוץ מבנימין שהתנו שאח קודם לבת הבן [רשב"ם - הפקר ב"ד]

נחלה ממשמשת והולכת עד ראובן [לרשב"ם - עיין עליו למעלה ג"כ]

{ ר' יוחנן בן זכאי נצח צדוקים שאמרו תירש הבת עם בת הבן; עברה על שאינו מניח בן/תלמיד, יניח בן כמותו; קשה עניות כנ' מכות (איוב); חולה בביתו ילך לחכם ויבקש רחמים }

רבא - אבי האב קודם לאח [לרשב"ם - בני בני בני בני], ספק לרמי ב"ח (להל') - אח קודם [מכח אביו]

גמ' קיז. - קכב :

א"י - ר' יאשיה - ליוצאי מצרים נתחלקה [לשמות מטות אבותם] בני כ' [לאלה תחלק - כאלה] ר' יונתן - לבאי הארץ [לאלה תחלק הארץ] ואח"כ נתחלקה כאילו ליוצאי מצרים

(רשב"ם - שהיו בני כ') [מטות אבותם] ופחות מבני כ' נטלו בזכות אבותם או אבי (אבי)

אבותם/אמותם ע"י חזרה

ר"ש ב"א - לאלו ולאלו (רשב"ם - נוטלין בשביל עצמן ואביהן, תוספתא - אפי' אדם א' שהיה שם ושם)

יזהר מעיין הרע חוץ מזרע יוסף [עלי עין, וידגון]

מרגלים, מתלוננים (250), עדת קורח אין להם חלק [לא היה בתוך העדה, הנועדים על ה', בעדת קרח,

רשב"ם - ספרי - לאלה (לכשרים) תחלק]

חלק מרגלים ליהושע וכלב [חיו מן האנשים]

יש מ"ד דחלק מתלוננים ועדת קורח ליהושע וכלב [היקש מתלוננים (שבעדת קרח) למרגלים]

ולא לקחו יהושע וכלב בגורל [ע"פ ה', כאשר דבר משה]

א"י מוחזקת להן מיצי"מ [חבלי מנשה עשרה - 6 וד' לבנות צלפחד (נתן תתן וכו') והעברת (חלק

בכורה) את נחלת אביהן להן], ונתתי אותה לכם מורשה]

{ ראוייה פ' נחלות/מקושש שתכתב ע"י משה אלא שמגלגלים זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב; מתנבאין

ראינן יודעין; בנות צלפחד; ניסת בת מ' שוב אינה יולדת חוץ מצדקניות;

ויקח את בת לוי (בת ק"ל) }

ר' יאשי' (להל') - אין חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב

אבא חנן משום ר"א - חולקין (להל') - רק כשחלק לו רבו כבוד)

בישיבה (דיון, תורה) הלך אחר החכמה דמפליג

במסיבה הלך אחר הזקנה דמפליג וחכם קצת (רשב"ם - כששניהם לא מופלגין - הלך אחר זקנה)

המצות לדורות [אמור אליהם לדורותיכם]

אבל לא תסוב רק לאותו דור [זה הדבר] ולא לבנות צלפחד [לטוב בעיניהם]

הפרת נדרים בג' הדיוטות [ב"ה - ג"ש זה הדבר לשחוטי חוץ, ב"ש כבן עזאי - מועדי ה' צריכין מומחין

- ולא נדרים; ובעי ג']

או ביחיד מומחה [ראשי מטות]

לב"ה יש שאלה בהקדש [ג"ש שחוטי חוץ לנדרים (רשב"ם - ופטור מכות)]

לב"ש אין שאלה [הקדש טעות הקדש (לרשב"ם - וחכם משוי ליה טעות)]

שבת א"צ קידוש ב"ד [ריה"ג - מועדי ה', קידושין לז: - מושבותיכם]

{ ט"ו באב: הותרו שבטים (רשב"ם - שלא היו באותו דור) זב"ז [זה הדבר], הותר שבט בנימין [איש ממנו

ולא מבנינו], כלו מתו מדבר (לרשב"ם - לא מתו בשנה אחרונה) וחזר דיבור למשה, הושע בן אלה

ביטל פרדסאות של ירבעם, הרוגי ביתר לקבורה, פסקו מלכרות עצים למערכה [רשב"ם -

משלימין מצוה גדולה, ר' גרשום - פנויין לתורה]; יוה"כ: יום סליחה, לוחות אחרונות; ז' קפלו את

כל העולם; לא נגזרה על שבט לוי, פחות מבן כ', יתר מבן ס'; יאיר בן מנשה שקול כרוב
{ סנהדרין }

א"י לשבטים אפלוג [בין רב למעט] עפ"י אורים ותומים [על פי] וגורל
ונתחלקה לקרובה ולרחוקה מירושלים בכספים לר"א, בקרקע לר' יהושע [בין רב למעט]
לעת"ל חלק י"ג למשיח, והקב"ה מחלק, ולכ"א בהר שפלה ועמק

רשב"ם קטז: - קיח:

תוספתא - בני בכור שמת בחיי אביו לוקחים חלק בכורה [ירושלמי - משפט משפט (כפילה כפשיטה) -
כאילו קיים]

אם אין מוריש אין חלק למ"ד נתחלקה ליוצאי מצרים
מחזירין לאביהן ואח"כ מורישין ב' חלקים לבכור או ליורשיו

גמ' קכב: - קכו:

נ"מ בין נכסי אב לנכסי אם - פי שנים לבן מאב (ספרי - אבל לא לבת [וילדו לו בנים]),
מזונות לבת מאב [תנאי כתובה]

פי שנים = כאח אחד [ביום הנחילו את בניו - ריבוי אצל אחין, בני ראובן בכור ישראל (ולא לנחלה),
והבכורה ליוסף, שכס אחד על אחיך - כראובן ושמעון יהיו לי]

{ בכורה לרחל משום צניעותה; ועיני לאה רכות; ע' נפש - יוכבד; עשו נמסר ביד זרע יוסף }

פי שנים:

(א) במתנות כהונה (שחוט בחייו ובמכירי כהונה [רש"י גיטין ל. - כהני אסחי דעתייהו,
רשב"ם - זיכוי גמור מיד כשנשחט] למ"ד כהורמו דמי)

(ב) בקדשים קלים מחיים לריה"ג

(ג) בשבח נכסים דממילא אחר מיתה (מושכרת לאחרים והם זנין, וילדה)
לרבנן (להל') לא [לתת לו - עד דמטא לידו (רשב"ם - דנותן (דשלב"ע)), בכל אשר
ימצא לו, אישתני לדבר אחר - עשב לחטים],

חוק: מדיקלא ואלים, שירטון [שמו עליו]

לרבי כן [פי שנים - היקש לחלק הפשוט - אע"ג דלא מטא לידו]

וכן שטר חוב [רשב"ם - השטר השביח] בין במלוה בין ברבית

ר"נ - הל' כרבי, רבא - רק בדיעבד, רב - הל' כרבנן, ר' חייא - ספק (לרשב"ם - בכ"מ אי כרבי או
כחבירי)

(ד) לרבנן - שמואל - אין פי שנים במלוה

בני מערבא ואמימר - יש פי שנים [שטר כמאן דגביא - רשב"ם ור"ח - כמשכון] ולא ברבית

לרבה בגבו קרקע יש לו, גבו מעות אין לו [לרשב"ם - שעבוד למלוה כמשכון, ואי זבין אין זביני,

קעה: - שעבודא דאו' [לרשב"ם - ימצא לו,]]

לר"נ - בגבו מעות יש לו, גבו קרקע אין לו [לרשב"ם - דמעות יהיב ומעות שקיל]

רבה עצמו, ר"פ להל' - בכ"מ אין לו [רשב"ם - הלוח יכול למכור הקרקע והוי ראוי, גמ' קעה: - שעבודא

לאו דאו' [חוק ממשכון [בע"ח קונה משכון]

ר"נ עצמו - לרשב"ם בכ"מ אין לו [מכאן ולהבא הוא גובה] חוק מבע"ח גובה קרקע [מדר' נתן]

ובשבח פסק כרבי

מלוה שבכור חייב לאביו - ר"פ - יחלקו חלק בכורה [לרשב"ם - מספק - אולי בעין יפה גמר ומקני לאביו]

(ה) על חד מצרא [פי שנים - היקש]

יכול לומר לא אטול חלק בכור [לתת לו] ואז אינו נותן פי שנים לבע"ח

נכסי לסבתא ואחרין ליורשי -

רב הונא - ליורשי ואפי' ליורשי יורשי - הבעל [אחרין כמעכשיו - רשב"ם - והבת מוחזקת בגוף הקרקע

בחייה]

רב ענן - ליורשי ולא ליורשי יורשי (אפי' בן הבת)

להל' - בני מערבא - רק לא לבעל [אחריך לאו כמעכשיו ונחשב ראוי - מכר סבתא הוי זביני] חוץ
מנתן היום ולאחר מיתה

מיחה (נחלוק מיד ואשביח שלי) יש לו פי שנים בשבח שהשביחו [רשב"ם - פי שנים משעה שחפץ לזכות] חוץ
מְדַרְכוּ עֲנָבִים [קנו בשינוי - כשעת גזילה]

לקח חלק בשדה כפשוט -

ר"פ - ויתר באותה שדה [אין לבכור קודם חלוקה (רשב"ם - לתת - עד דאתי לידו)]
רב פפי, להל' - ויתר בכל הנכסים [יש לבכור קודם חלוקה (רשב"ם - לתת - ראוי לו משמת)]

רשב"ם קכה: - קכו:

אח הוי יורש ולא יורש יורשי

לפני חלוקה - לרשב"ם לא יכול למכור חלק פשיטותו

לסיכום - אין פי שנים: (1) ראוי, (2) בנכסי האם, (3) בת, (4) השביחו יתומים, שבח דממילא לרבנן, (5) ענבים
ודרכום, (6) איני רוצה, (7) מח' במלוה (מח' בגבו קרקע, מעות), ברבית לרבנן, (8) לוח בכור מאביו,
(9) לקח כפשוט - ויתר, (10) טומטום שנקרע, (11) ספק בכור, (12) לר' יוחנן ב"ב בנתן לאחר, (13) "תן
בבכורתו" ולקח, (14) עובר בשעת מיתה, (15) יוצא דופן, (16) שושבינות, (17) קרקע משועבד לטסקא

גמ' קכו: - קכח:

יכיר - צ"ל בכורי, או בכור ומסי רוקיה (ואי לא - מפקינן מיניה)

טומטום שנקרע: (1) אין פי שנים [והיה הבן - מלידה],

(2) אין בן סורר ומורה [כי יהיה - מלידה],

(3) אינו ממעט חלק בכורה [וילדו לו בנים],

(4) רב שיזבי - אינו נימול בשבת (מספק) [וילדה זכר],

(5) רב שרביא - אין טומאת לידה [וילדה זכר] (תנא בנדה - תשב לזכר ולנקבה)

ספק בכור - מעולם לא הוכרו - אין כותבין הרשאה זל"ז [בכור ולא ספק] (לרשב"ם - ה"א דמהני משום
דיש בכור קודם חלוקה)

שמואל - בכור ע"פ אבא ובכור ע"פ חזקה כותבין הרשאה זל"ז [ספק אי הל' כר"י או כרבנן]

ר"י, ר' אבא, להל' - אבא נאמן נגד חזקה [יכיר] אפי' לומר בן גרושה [לרשב"ם - סברא מה לי בכור מה לי
דבר אחר]

רבנן, ר' יוחנן - אינו נאמן אלא בצריך היכרא [יכיר - אפי' בנכסים שנפל אח"כ ובשעת גוסס ודלא
עבידי דאתו]

ר' יוחנן - "עבדי הוא" "בני הוא" נאמן ולא הפוך; בבית המכס הפוך

ר' אבא: "השבע וטול" אינו חוזר (לרש"י - אפי' לא נשבע (חשיב גמר דין))

אין בע"ח גובה מעבדי יתומים [רשב"ם - לא סמכא דעתו]

שלישי יכול להעיד לשני (רבא (לרשב"ם להל') - אף לראשון,

מב"ר אשי - אף לסבא (לא להל'), (לרשב"ם - עד סוף הדורות פסול)

יודע עדות קרקע ונסתמא פסול [רשב"ם - אומד דעת] (כל שתחלתו או סופו בפסלות

פסול [רשב"ם - והוא עד או ראה])

טול אשתי כבן - רק בנכסים של עכשיו וכחשבון הבנים בשעת חלוקה

לוה אומר פרעתי, ועדים שפרע כולו - נשבע וגובה מבני חורין [מירתת מהעדים שיסייעו למלוה]

(למב"ר אשי פטור משבועה [משיב אבידה])

גמ' קכט. - קלג.

לרבנן לא יכול לשנות ירושה [מתנה עמ"ש בתורה, הבן לא מחיל] אלא בלשון מתנה בדבריו

רב דימי אמר ר' יוחנן, רב המנונא - דוקא באדם א' ושדה א'

ר' אלעזר, ר"נ - אפי' אדם א' וב' שדות והפוך

רבין אמר ר' יוחנן, רב ששת - אפי' ב' שדות וב' בנ"א

ר"ל - אחר כדי דיבור רק כשאמר "שנתתים להם" באמצע או אמר מתנה וירושה תוך כדי דיבור או בשתי תק"ח בב"א (בנין דכרין ובנות נוקבין)

ר' יוחנן בן ברוקה, להל' - פלוני יירשני - על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין [ביום הנחילן] (רשב"ם - אפי' כתב)

רבנן לל"ק - אפי' בת במקום בן (ל"מ ברשב"ם קטו: - חוץ מתירש בת עם בת הבן [כצדוקין])

ר' ישמעאל בנו, רשב"ם להל' - רק בן בין הבנים

חוץ: מחלק בכור [לא יוכל לבכר], מלשון מתנה (רשב"ם)

וספק אם בשכ"מ או אף בבריא (למסקנא: אף בריא לרשב"ם, ספק לרשב"ם העקרי)

נכסי לך ואחריו יירש פלוני ואחרי אחריו יירש פלוני - מת שני בחיי ראשון יחזרו ליורשי ראשון (ולרבי קלה). ליורשי נתן] [רשב"ם - שלישי מכח שני],

לר' יוחנן ב"ב אפי' במת ראשון הראוי ליורשו [ירושה אין לה הפסק (רשב"ם - חוץ ממפרש לשון מתנה, גאונים - אפ"ה)]

תוך כדי דיבור כדיבור [לרשב"ם - כאומר ב' דברים ביחד]

חוץ: מע"ז (לרשב"ם - בהתפיס או הקצה לע"ז) [לרשב"ם - חומרא דע"ז], מגדף, קידושין וגירושין [רשב"ם - החמירו משום לעז ממזרות]

{ אין למדין הל' אלא "הל' למעשה" ולא ידמה בטריפות (רשב"ם - וסומכין על הל' פסוקה בגמ'); רבא - על פסק שלי שיש עליו פירכא - אתא לקמאי, אחר מיתתי לא תקרע ולא תגמרו מיניה }

כותב כל נכסיו לאשתו או לבנו עשאו אפוטרופא: אפי' בעריסה, בנו ואחר, אשתו ואחר, אשתו אצל אחין, אשתו אצל בני הבעל; בבריא - ספק לאשתו ארוסה, גרושה - במתנה

בת אצל בנים - לרבינא לא קנתה (רשב"ם - אפוטרופא), לרב עורא קנתה

כתב פירות (רשב"ם - או קרקע) לאשתו - גובה מותר כתובתה משאר הקרקע

כתב כל נכסיו לאשתו (ארוסה, גרושה) ובע"ח גבה -

ר"א - תקרע מתנה - ולא מחלה שעבוד נכסים הללו,

חכמים, להל' - מחלה השעבוד [אומדנא - בהנאה דיצא קול שקיבלה]

כתב נכסיו לבניו ולאשתו קרקע כל שהוא או דקל לפירותיו או פירות מחוברין - מחלה השעבוד [לת"ק - כשהיתה שם וקיבלה עליה בפירוש, לר' יוסי - (לרש"י במחלק בפניה ושותקת) הנאה שהיא שותף בבנים],

חוץ: משייר דקלא, בבריא ספק, נתן לה מטלטלי, מה דעתיד לקנות, רב כהנא - ירש הבעל נכסים שמחלה (ור' פפי חולק), אמימר (קנ) - שייר מטלטלי דכתב בכתובה והן בעין

אלמנה ניזונית ממתנת שכ"מ [דרבנן] ולא משאר משועבדים

רשב"ם קלא. - קלא:

לרשב"ם העקרי - מתנה שבא לאחר מיתה שאז היא הקונה בעולם, אין חסרון של לדבר שלבל"ע

רא"ש - נ"מ בין כותב כל נכסיו לר' יוחנן ב"ב: רשב"ם - נ"מ בין לשון ירושה ללשון מתנה

סיכום - נ"מ בין ירושה ומתנה: רבנן דר' יוחנן ב"ב, משמוש, ראוי, כשיש רק קנין הגוף, נכסי לאחריו, ירושה אין לה הפסק, הקנאה בע"כ, אם יכול לחזור לפני שחל, חל מחיים ~ לאחר מיתה, חייב במעשר בירושה, חוזר ביובל, עבד עברי עובד בן מדין ירושה, קטן אין לו זכייה דאו', שור הנסקל - אותם בעלים מתחלה ועד סוף, עובר קני

גמ' קלא: - קלה:

נתן לאחר והניח בניו שאינם הגונים - רשב"ג (רשב"ם - לר' יוחנן להל') - זכור לטוב, רבנן, להל' - אין רוח חכמים [רשב"ם - עקר נחלה דאו', שמא נפקא זרע מעליא]

{ יונתן בן עוזיאל נצח שמאי, תלמיד הגדול דב"ה, עוף נשרף; ר' יוחנן בן זכאי }

זה בני נאמן - ליורשו [בידן] (רשב"ם - ולא בנכסים הבאים לאחר מיכן (רש"ש - לרבנן דר"י קנז): [יכיר רק כשבדוע שהוא בן]), ליבם אפי' מוחזק באח (רשב"ם - בלי עדים) [בידו לגרשה]

אין לי אח נאמן א"כ יש קול דיש עדים במדינת הים
זה אחי אינו נאמן - ליבם בלא מוחזק באח,
לירש עם שאר אחיו כשאינם יודעים (לאביי הוי שמא ושמא),
אבל הם יורשים אותו וספק אם גם שבח דממילא במה שקיבל מאחיו המעיד
גרשתי אשתי - נאמן להבא לפטור מיבום ואינו נאמן למפרע [אין קלא]
ומח' ר' מרי ורב זביד בלמפרע אי פלגינן דיבורא ללהבא ולכו"ע בתרי גופי פלגינן
להל', אביי, רבא - אינו נאמן לפטור מיבום

רשב"ם קלה.

לרשב"ם בטענת יש לי בן [דכידו לגרשה] מותרת לכהן

גמ' קלה: - קלוז.

דייטיקי שכ"מ צריך קנין לפני מיתה,
ושטר בריא - ר"י - צריך "מהיום ולאחר מיתה" (גוף מהיום ופירות לאחר מיתה)
חוץ משטר שכתב בו קנין (לרב פפי דוקא "אקנייה וקנינא מיניה")
לר' יוסי - זמן שמוכיח מספיק (רשב"ם להל' חוץ מגט), לגאונים המנהג כרבי יהודה)
שכ"מ אמר כתבו ותנו ומת - אין כותבין [רצה להקנות בשטר]
תנו אף כתובו - כותבין [מיפה כחון] (ולא בכריא)
כותב נכסיו לבנו לאחר מיתה ומכר הבן ומת בחיי אב -
לר' יוחנן - לא קנה לוקח [קנין פירות דאב כקנין הגוף] לרשב"ם - ויחזרו ליורשי האב [הבן סילק עצמו]
ר"ל, להל' - קנה לוקח [לאו כקנין הגוף],
חוץ: מתקנת אושא, מ"אחריך לפלוני" לרשב"ג דמשמע דאף הגוף נתן לראשון
(משא"כ ב"אחריך לעצמי" לרב הונא בדר"י)
לך ואחריך לפלוני - רבי - שני מוציא מלקוחות הראשון, חוץ מאתרוג דראשון יוצא לר"נ בר יצחק
[רשב"ם - היינו "פירות" (רא"ש - כמתנה ע"מ להחזיר)] (ור"נ ב"ר חסדא חולק)
רשב"ג, להל' - אינו מוציא [רשב"ם לר' יוחנן - מח' אי כקנין הגוף, לר"ל - לכו"ע לאו כקה"ג ומח' אי "אחריך"
שאני], חוץ ממקבל במתנת שכ"מ [אביי הדר - מתנת שכ"מ קנה לאחר מיתה]
ולכתחלה לא ימכור (חוץ מאחריך לעצמי לרב ביבי בר אביי)

רשב"ם קלה: - קלו:

מהיום ולאחר מיתה - לרשב"ם א"א לחזור

שדה לפירות לר"ל מביא ואינו קורא - לרשב"ם - יניקת קרקע לפירות = "מארצך"

גמ' קלוז: - קלט:

אח שנטל אתרוג של תפוסת הבית יצא - כשיכול לאוכלו

מתנה ע"מ להחזיר והקדיש - רב אשי - ע"מ שתחזירו חל, שתחזירו לי לא חל

קבלת מתנה בע"כ - צווח מעיקרא לא קנה (לרשב"ם - והוי הפקר כר"ל [הנותן סילק עצמו] ולרשב"ג לנותן)
שתק ולסוף צווח קנה

זיכה ע"י אחר ושתק ולסוף צווח - לת"ק קנה, לרשב"ג לא קנה

שכ"מ שאמר תן לזה ולזה - בע"ח גובה מכולם, לזה ולאחריו לזה - גובה מאחרון

תן 200 לבכורי, לאשתי, לבע"ח כראוי לו - נוטל לבד מחלקם [כר"ע דדייק לישנא יתירא]

בכורתו, בכתובתה - ידן על עליונה - או או

תן 200 - לרשב"ם או או

מח' חכמים ור"מ אי כותבין דברי שכ"מ ש"פלוני חייב ליי" אע"פ שאין מכירין [מח' אי חיישינן לב"ד
טועין], להל' לא חיישינן חוץ מכתבת גט חליצה ומיאון לרבא/לרב סחורה (לגי' רש"י) [ב"ד בתר
ב"ד לא דייק]

כותב נכסיו לבנו מהיום ולאחר מיתה - פירות המחוברין במיתתו לבנו
מכר הבן לאחר בחייו או כותב לאחר - ליורשין

גדולים וקטנים יורשים בשוה - וגדול אחי בדיעבד מתלבש מתפוסת הבית [לישתמעו מיליה]

אין מזונות בנן נוקבן כשיש רק בנות

גובה מבעל פרנסת אחות אשתו [קול כשטר]

בעל כיורש לענין מזונות חמותו, לענין יובל, ר"ח להל' - לענין לוותה קודם שנשאת,
בעל כלוקח ראשון בנכסי מלוג (תקנת אושא), במתנה לה ואחריה לפלוני [רבנן חששו לפסידא]

רשב"ם קלז: - קלט:

לרשב"ם א"צ תנאי כפול בממונות [בתר אומדן דעתו, רק חומרא דעריות]

מתנה ע"מ להחזיר כשומר חנם

בע"ח גובה ממתנת שכ"מ מטלטלי קודם שקיבלו, וקרקע אחר שקיבלו [כירושה] (רש"ש - אפי' מלוה ע"פ)

לרשב"ם - אי בעל הוי לוקח מחיים, גם לאחר מיתתה לא פקע

פ"ט מי שמת

גמ' קלט : - קמג :

נכסים מועטים (אין כדי שיזונו י"ב חודש לר"ג בר רבי ורב, עד שיבגרו לחכמים ושמואל) -
לרבנן - בנות יזונו (לרשב"ם אף פרנסה) עד שיבגרו ולבנים השאר, לאדמו"ן (ר"ג ורשב"ם להל') -
לרשב"ם - שניהם יזונו יחד

מרובים בשעת מיתה ונתמעטו או להיפך - הבנים זוכים בירושה [ברשותם]

בנים שמכרו בנכסים מועטים מהני (לרשב"ם - קודם העמדה בדין עם בנות)

ספק אי ממעטים בחשבון הנכסים בשעת מיתה ע"י: מזונות אלמנה או לא (רשב"ם - מזונותיה עם בנים/עם
בנים ובנות) (מהרש"א - למסקנא כן), בת אשתו, בע"ח

אלמנה קודם לבת בנכסים מועטים

דוחין טומטום - אביי - אין לו כלל [כרשב"ג - בריה בפנ"ע, אלו דוחין על אלו] אא"כ אין יורש - הוא
יורש הכל [רשב"ם - אין לו - עיין עליו, הקרוב אליו ממשפחתו]
רבא - יש לו כפחות [ספק זכר ספק נקבה]

{ בת עדיפא, בת תחלה סימן יפה לבנים [מגדלת אחיה, אין עין הרע] }

מזכה לעובר - רב הונא, ר"נ, ר' יוחנן, להל' - לא קנה, חוץ: מירושה לר' יוסי הבאה מאיליה, ממזכה
לבנו [דעתו קרובה אצלו (רשב"ם - גמר בלבד)]

רב ששת, שמואל - קנה

לכשתלד - לר"נ ורב ששת (להל') - קנה, לרב הונא - לא

חזקה בנכסי הגר לפני שמת העובר לא מהני [אביי - ירושה לעובר, לרבא - חזקה רפויה
(רשב"ם - מספקא להו) אא"כ שמעו "שמת"]

רב ששת - עובר מת לפני אמו

עובר בשעת מיתת אביו - לא ממעט בחלק בכורה [וילדו לו], אין פי שנים [יכיר]

קני כחמור - לא קנה; את וחמור - ר"נ (להל') - , רב המנונא - לא קנה, רב ששת - קנה הכל

ר' יוסי - התורם קישות יוסיף [לרשב"ם - דלמא תרם ממר על המתוק]

נכסי ליחיד ולכלל - רב יוסף (להל') - קנה מחצה [והיתה לאהרן ולבניו -]

אביי - חלק א' [אהרן ממ"נ היה בר חלוקה]

שלח מתנה - בנות שלא נשאו קודמות לכלתו שקודמת לבנות שנשאו
"לבניי" = לבן יחיד ולא לבנות,

מב"ר אשי (להל') - ולא לבן בנו, רב חביבא - אף לבן בנו

רשב"ם קמא :

ר' יוסי - עובר פוסל - רשב"ם - עבדי אביו כהן מתרומה, רש"י יבמות - אמו כהנת אם הוא זר

גמ' קמג : - קמו :

השביחו נכסי תפוסת הבית - הוציאו משלהם - שבח לעצמן חוץ משמירה [קטנים נמי יכולים],
מנכסים - שבח לאמצע אא"כ אמרו בפני ב"ד (רשב"ם - או עדים) ראו מה שהניח אבא ונשביח
לעצמנו (לרשב"ם - חלקם) או גברא רבה [לא טרח לאחר]

חתונה בבית של הבן [לרשב"ם - תק"ח לכבוד החתן] -

בבנו גדול, בתולה, אשתו ראשונה, השיאו ראשון, רשב"ם - יש לאב בית אחר,
ולא העליי' ולא אוצר אביו וספק באכסדרה ובכ' בתים זה לפניו מזה

דרך לקחת אח א' לאומנות המלך - ריוח לאמצע

אח שהלך ללמוד מקבל מזונות מתפוסת הבית לפי ברכת הבית (לרשב"ם - יפחת לפי חסרון בגלל העדרו)

אח מתרפא מתפוסת הבית בחלה באונס

שלה אב שושבינות (דורון לחופה ולשמחו ז' ימים) ע"י בן א' לצורכו, כשחוזרת - לו
ואם שמח עמו ומת - לאמצע ולא ליבם; שלה סתם חוזרת לאמצע

ברייתא - ארוסה שמתה קידושין חוזר במקום שנהגו, ארוס שמת אין מחזירין [תנו לי בעלי ואשמח
עמו]

מתה היא (או אשת כהן שנאנסה) -

ר' נתן, ר"י - קידושין לאו לטיבועין (להיות אבוד) ניתנו ומחזיר (אא"כ נהגו שלא),

ר' יהודה הנשיא, ר"מ - לטיבועין ניתנו, ומחזירין הסבלונות

ר' יוסי - ספק אי לטיבועין ויחזיר [לרשב"ם - כסומכוס]

להל' - מת הוא, היא, הדר ביה הוא - לא מחזיר

הדר בה היא - ר"פ - מחזיר, אממר - לא [גזירה יאמר קידושין תופסין באחותה]

מחזירין סבלונות (רשב"ם - סתם) שאין עשויין ליבלות, וכשלא אכל שם סעודת חתן שוה דינר או

הדרא בה היא אף העשויין ליבלות ומאכל ומשתה בזול ($2/3$),

ושבח סבלונות והעשויין ליבלות שלא בלו תיקו

שושבינות - נגבית בב"ד כמלוה, חוזרת בעונתה, אין רבית, אין שביעית משמט [אין לא יגוש [לרשב"ם -

זמנו אחר שביעית]], אין לבכור פי שנים [ראוי [לרשב"ם - כמלוה]]

ויכול לטעון אעשה רק כדרך שעשית עמדי - בפומבי, בבתולה, באשה שנייה, באחת

{ עתיר נכסין, סלעים, משח; הכל צריכין למרי חטיא; כל ימי "עני" רעים }

רשב"ם קמו: - קמו:

אלמנה יורשת ואומרת ראו וכו' ואני עושה ואוכלת - לרשב"ם - אין לה מזוני

לרשב"ם - שבח שהשביחה אלמנה לעצמה משתבעה כתובתה

תטרוף כתובתה ממה שהשביחה

לרשב"ם - דעתו לגרשה שוב אינו יורשה

גמ' קמו: - קנג.

מתנת שכ"מ במקצת (שייר קרקע (לרב) ומטלטלין (לר' ירמי' ב"א) כדי פרנסתו, לרב יוסף קרקע כ"ש)
או כולה כשנמלך או חיישינן שיש לו עוד במדה"י - להל' בעי קנין ואינו חוזר,

ומתנת שכ"מ שלא שייר (למ"ד אזלינן בתר אומדנא) או מצוה מחמת מיתה במקצת - חוזר אע"פ

שקנה וא"צ קנין

לרב הונא בדר"י - מצוה מחמת מיתה במקצת צריך קנין

מתנת שכ"מ - [והעברתם את נחלתו, ונתתם את נחלתו, חזקיהו - צו לביתך, אחיתופל - ויצו אל ביתו,

שמא תטרוף דעתו (לרשב"ם מח' אי דאו' או דרבנן)]

{ עצרת ברור/בלול, רוחות מוצאי יו"ט אחרון הוי סימן לתבואה }

ר"נ - מודה שמואל דנותן שטר חוב במתנת שכ"מ אינו יכול למחול [רשב"ם - אלימי - כנתונין]

קנין דליתא בבריא ליתא בשכ"מ, חוץ: מתנו הלואתי והקנאת מטבע [שכ"מ כירושה, איתא במעמד

שלשתן] ולשון ירושה לראוי ליורשו לר' יוחנן ב"ב

אי ליתיה (לרשב"ם - המקבל) בירושה ליתיה במתנת שכ"מ אלא ע"י אודיתא

שייר פירות דקל לעצמו הוי שיוור למקום צימוח פירות (לרשב"ם - והוי מתנת שכ"מ) וספק בדקל לזה

ופירותיו לאחר

שכ"מ שחילק ואח"כ נמלך לחלק הנותר - חוזר רק באחרון

להל' חזרה במקצת נכסים הויא חזרה ככולה

הקדיש, הפקיר, חילק לעניים כל נכסיו - ספק אם יכול לחזור

מכר כל נכסיו חוזר רק אם הזווי בעין [להכי שבקניהו]

כותב כל נכסיו לעבדו ושייר כ"ש - ת"ק - לא יצא לחורין, ר"ש - בן חורין [מח' אי שייר בגוף העבד, אי פלגינן דיבורא, אי חסר בכרות גיטא (רשב"ם - זכות לבעל, יתכן ששייר העבד)]

עבד במילי דא' קרקע, ובמילי דרבנן ולשון ב"א לרבא הוי מטלטלי והגמ' מסתפק

כתב לבניו כל נכסיו ולאשתו קרקע כ"ש - אבדה כתובתה

מברחת נכסיה מבעלה - כותבת כל נכסיה לאחר, מקצת נכסיה "מהיום ולכשארצה" או גליא דעתה דמשום אינסובי

"נכסים" = עבד, קרקע, גלימא, זוזי, שטר, בהמה, עופות, תפילין, וס"ת הוי ספק [לרשב"ם - מצוה ולא מלבוש]

לרב ששת אמר רב - אין דייתיקי מבטלת דייתיקי כשמת השכ"מ ולא עמד מחליו ר"נ, שמואל - שכ"מ יכול לחזור ממ"נ

שטר שכ"מ שכתוב קנין בלא זיכה לו - רב - קנה - אפי' הלואה ואינו חוזר [ליפות כחו] שמואל (לרשב"ם להל') - לא קנה [שמא רצה הקנין לאחר מיתה] חוץ ממייפה את כוחו - וקנינא מוסיף על מתנתא דקנה ויכול לחזור

כתב בלי קנין וזיכה לשנים (לרשב"ם - שמסר השטר) - רב - ראשון קנה [זיכה קנין] ואינו חוזר שמואל - שני קנה [יכול לחזור] ועם קנין קנה ראשון [מייפה כחו]

כתב בחיים ובמות - רב (להל') = שכ"מ, שמואל = מתנת בריא רבא - "מחיים" הוי מתנת בריא, לאמימר (להל') לא

רשב"ם קמט. - קנב.

לרשב"ם - לא מהני הודאת שכ"מ שלוח [שלא להשביע בנין] אלא בפקדון

רא"ש לרשב"ם - במברחת, הלוקח קונה כל זמן שהיא תחת בעלה

מח' בשטר שכ"מ שכתוב קנין - לרשב"ם דוקא כל נכסיו, וקנין אפי' לא בשטר

גמ' קנג. - קנז.

ספק אם היה שכ"מ כשכתב והשתא הוא בריא - ר"מ - על הנותן הראיה בעדים, חכמים - המע"ה (לרב הונא ורבה ור"ל בעדים, לרב חסדא ורבה בר"ה ור' יוחנן בקיום השטר) [מח' בר' נתן ור' יעקב אי אזלינן בתר חזקה דהשתא, במודה בשטר אי צריך לקיימו] מת ספק אי מחולי זה - רבה (להל') - חזקה דהשתא [כר' נתן], אביי - חיישינן שעמד

בקעה בימות החמה - לטומאה כרה"ר,

ספק מתי נכנס - ר' אלעזר - לר' נתן בתר השתא, לר' יעקב בחזקת טהור רבא - אם עברו ימות הגשמים (לרשב"ם - משגדרוה) כרה"ר

ר' יוחנן - הו"א - מודה רבנן דמודה בשטר א"צ לקיימו כשהלוה עצמו אמר פסים או אמנה; למסקנא - איפוך - לרבנן תמיד א"צ לקיימו ולר"מ צריך

ספק קטן שמכר נכסי אביו ומת - נכסי בחזקת לקוחות, להו"א דר' יוחנן בחזקת יורשים

קטן מוכר בקרקעות אביו - רבא - 18 עם ב' שערות

רב הונא בר חיננא, רבה - 20 (עם בדיקת סימני שערות או סריס) [לפני זה מיקרבא דעתו לגבי זוזין], חוץ: מנתינת מתנה, מיודע בטיב מו"מ - 13

רבא - צריך 18 ויום א' - תוך זמן כלפני זמן (להל'), רבא ב"ר שילא - כלאחר זמן

רב הונא - פחות מ20 נאמן להעיד, מר זוטרא - לא לקרקעות

בודקין סימנים לקידושין, גירושין מיבם, אשה לחליצה (דלא כר' יוסי), למיאון (דלא כר"י דבעי שירבה השחור)

לר' אלעזר מתנת שכ"מ לאו כמסורין ונתונין - ותמיד צריך קנין (רשב"ם - אפי' מצוה מחמת מיתה, וא"א לחזור)

ר' לוי - שכ"מ יכול לעשות קנין בשבת [שמא תטרוף דעתו]

ר"מ - ר"א - מתנת דברי שכ"מ בחול דוקא [ראוי לבילה], ר"י - ר"א - בשבת דוקא [שלא תטרוף דעתו],
ר' יהושע - תמיד [ק"ו]

ר"מ - ר"א - זכין לגדול דוקא [מטעם שליחות], ר"י - ר"א - לקטן דוקא [תקנו למי שאין לו יד],
ר' יהושע - לשניהם [ק"ו]

רשב"ם קנד: - קנה.

הל' כר' יוחנן דמודה בשטר א"צ לקיימו ואפי' בערעור עדים
קטן מוכר מטלטלין בן 6-7 - לרשב"ם - תקנו משום כדי חייו
לרשב"ם - 20 דוקא למכור נכסי אביו

גמ' קנז. - קנט:

נפל בית עליו ועל אביו - ב"ש - בע"ח גובה מחצי נכסי האב [שטר כגבוי - ושניהם "ודאי מוחזקין"],
ב"ה - בחזקת יורשי האב [אין ספק מוציא מידי ודאי]

אי "דאיקני" לא משתעבד - שט"ח מאוחר פסול (רשב"ם - אף לר"מ אי לא כ' דאקני),
אין בע"ח גובה השבח לחכמים דר"מ

את"ל "דאיקני" וקנה משתעבד [לרשב"ם - קרקעות בעולם, אלמוהו לשעבוד דלא תנעול דלת],
לזה לזה וקנה - רב אשי מהדורא קמא ובני מערבא - ראשון קנה
להל' - יחלוקו ובע"ח טורף מלוקח רק חצי השבח

נפל בית עליו ועל אשתו - ב"ש - יחלוקו נכסי אשה [רשב"ם - ממון המוטל בספק],
ב"ה - כתובה בחזקת יורשיו, נכסי מלוג בחזקת יורשיה,
צאן ברזל - לר' יוחנן יורשיו [אחריותו], לר' אלעזר יורשיה [היא הנעלת לו],
לר"ל ובר קפרא יחלוקו

נפל בית עליו ועל אמו - ת"ק ובן עזאי - יורשיו ויורשיה יחלוקו נכסי אם
ר"ע לב"ה - ר' אילא - בחזקת יורשי האם [הוחזקה נחלה בשביל האם]
הו"א דר' זירא - בחזקת יורשי הבן

בן שמכר נכסים שראוי לירש ומת בחיי אביו, הנכד מוציא מלקוחות [תחת אבותיך יהיו בניך - באים
מכח זקניו]

אחרים מעדיין על חתימת מי שנעשה חתנו אח"כ [אין חשש מזייף אלא גזירת המלך]
אינו יורש אמו בקבר להנחיל [סיבה סיבה מירושת אשתו]

רשב"ם קנח:

לרשב"ם - נפל עליו ועל אמו - אם יש לאם עוד בן הכל שלו [אין ספק יורש מוציא מידי ודאי יורש
במקצת]

פ"י גט פשוט

גמ' קס. - קסה :

גט מקושר [אסמכתא: וכתוב בספר וחתום, ספר המקנה את החתום, ע"פ שלשה עדים; משום כהני דמגרשי - ושטרות לא פלוג]

להל' פשוט:

- (1) ב' עדים, (2) עדות מתוכו, (3) עדים נקראים עמו,
- (4) חתימה לא למעלה ולא מן הצד, (5) לא ירחיק עדים יותר משיטה,
- (6) חזרת השטר וא"צ שריר וקיים

מקושר:

- (1) ג' עדים - לכה"פ כמספר הקשרים (לחזקי' ישלים בקרובים, לבן ננס אפי' פסולים), יש חלק בין שיטה לשיטה,
- (2) מאחרין הזמן שנה - כמנהג האומה,
- (3) עדות מאחוריו - לרב הונא בין קשר לקשר - ויכתוב שריר וקיים, לר' ירמי' בר אבא:
- לרב חסדא כנגד הכתב לאורכו מלמטה למעלה (וא"צ שריר וקיים), למר זוטרא - לרשב"ם אף מלמעלה עד שורה תחתונה וכולם בשוה זה תחת זה
- תלה תיבה בין השיטים וקיימו בסוף כשר, אבל מחק במקום "שריר וקיים" וכשיעורו פסול לר' ירמיה ב"א - חתימת "ראובן בן" כנגד שורה א' "יעקב (עד" לתי' א') למעלה לאורכו צריך שיחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה (לרשב"ם לא לעיכובא) - שאין למדין משיטה אחרונה (בלי שריר וקיים)
- והרחקת עדים כשיעור ב' שיטין של כתב ידם (לרשב"ם - בלי שריר וקיים) פסול (חזקיה - יכול למלאותן בקרובים) - ר' יצחק בן אלעזר - ב' שיטין וד' אורין, עולא - וג' אורין, ר' אבהו - שיטה א' וב' אורין
- ב' שיטין בלא אורין או שיטה ומחצה כשר
- בין עדים לאשרתא - רב - מותר להרחיק ב' שיטין ויטייט [ב"ד אטיוטא לא חתימי] ר' יוחנן - אסור להרחיק אפי' שיטה א' - שטר ועדים בשיטה א' כשר (ויקיימו מעדים שלמעלה), שטר בשיטה א' ועדים באחרת פסול [אין למדין מאחרונה]
- הוא ועדיו על מחק כשר - ולא סמכינן על אשרתא שלמטה ממנו, וחותרמין רק אם נמחק בפניהם שטר אנייר ועדים אמחק צריך לכתוב "אנחנו על מחק וכו'" בין החתימות שטר אמחק ועדים אנייר פסול
- פשוט ועדיו לאחוריו פסול [לרשב"ם - שלא נעשה כתק"ח]
- מקושר ועדיו מתוכו - ת"ק - פסול [רשב"ם - לא כתק"ח], ר' חנינא ב"ג - כשר [יכול לעשותו פשוט ואין כותבין שובר] הג' ר"ש מדעסויא - לרשב"ם חותרמין כמקושר
- במקום שנהגו בפשוט ומקושר וא"ל "עשה פשוט" - ת"ק - קפידה, רשב"ג - מראה מקום { אל יספר בטובתו של חברו; אין אדם ניצול מהרהור, עיון תפלה (לרשב"ם - "תתקבל - שכוונתי"), אבק לשה"ר; רוב בגזל מיעוט בעריות והכל באבק לשה"ר }
- צירוף עדות - ת"ק - עדים צריכים לראות ביחד, וע"א בכתב וע"א בפה לא מהני ר' יהושע ב"ק - א"צ לראות יחד,
- אביי - ע"א בכתב וע"א בפה פסול (לרשב"ם שלנו - וגובה מבני חרי) אממר - ר' ירמי' - כשר (רשב"ם - אפי' מלקוחות [קלא])
- וצריך שיעידו יחד, ולר' ירמי' א' מכל ב"ד מצטרפין
- ר' נתן - אפי' יעידו זה אחר זה, לר' ירמי' אפי' בב' בתי דינים

רשב"ם קס.

מקושר - לרשב"ם כותב שיטה (רש"י גיטין פא: - או שתים) ומניח חלק וכופל, רש"י קידושין מט. - חלק ואח"כ כותב שיטה וכופל החלק על הכתב

גמ' קסה : - קסח.

יד בעל השטר אתחתונה בפירוש השטר

"כסף בדינרי" = כסף שוה ב' דינרי זהב; "זהב בדינרין" = זהב שוה ב' דינרין של כסף

סתירה - הולך בתר תחתון; בחסר אות א' מתחתון ילמד מעליון

אביי - "שית מאה וזוזא" - יקבל שית מאה זוז לרשב"ם / איסתרא (זוז) לר"ח וזוז

אביי - לא יחתום אלא אריש מגילתא, לא יסיים שיטה משלש עד עשר אא"כ חזר הסכום באמצע שיטה

אין כותבין שטר בלי השני למלוה, לוקח, אירוסין ונשואין, אריסות וקבלנות, בירורין ומעשה ב"ד

כתיבת גט ושובר לכתובה רק כשמכירין שם האיש והאשה

בעל נותן שכר גט [וכתב ונתן] [בזה"ז אשה - דלא לשהייה] ושובר,

לוה ולוקח וחתן ומקבל קבלנות נותנים שכר לשטר,

שטרי בירורין (טענותיהם, בירור דיין) ומעשה ב"ד - לת"ק שניהם נותנין, לרשב"ג שטר לכ"א

הוחזק ב' יוסף בן שמעון בעיר א' - מגרשין זה בפני זה

צריך חזקת שמו ל' יום או לאביי דקרו ליה ועני

ת"ח לא מידק ואין חסרון של חוזר ומגיד, וכיון דדק דק

רשב"ם קסו. - קסו:

דינרין למשמעות הרשב"ם - משמע רק כסף, דינרי משמע זהב אא"כ אמר כסף דינרי

ספקא דדינא המע"ה, ספק במעשה יחלוקו (כסומכוס)

חסר ב' אותיות בתחתון - הולך בתר תחתון

גמ' קסח. - קעב.

ר' יוסי - אסמכתא קניא, ר"י (להל') - לא קניא (אא"כ קנו בב"ד חשוב ובדלא אניס)

נקרע קרע של ב"ד (רב יהודה - מקום עדים וזמן ותורף, אביי - שתי וערב) פסול

נמחק שטר חוב - כותבין קיום, אבד (רשב"ם - בלי עדים) - אין כותבין,

אבד שטר מכר לחכמים כותבין (מזמן ראשון) בלי אחריות [דהדר טריף הלוקח מלקוחות, ולמ"ד

כותבין שובר - הלוקחות יפסידו פירות עד שהמוכר מראה שוברו]

לרשב"ג אין כותבין כלל [דלמא החזיר שטר למוכר וקונה במסירה]

יש לי שטר וחזקת ג"ש לרבי נדון בשטר, לרשב"ג בחזקה

לרב אבינא בלי חתימות מח' אי עדי מסירה או עדי חתימה כרתי; לאב"א מח' בטען שמצא אי

מודה בשטר צריך לקיימו; ואב"א לרבי צריך לברר ע"י השטר (ואם לא בירר - לרשב"ם הפסיד),

ולרשב"ג (רשב"ם להל') א"צ

פרעתין בפני עדים - לרבי צריך לבררם, ורשב"ג חולק

פרע מקצת חובו - ר"י - עדים מחליפים שטרו - מזמן ראשון

רב - ב"ד מחליפין [אלימי לאפקועי ממונא] ולא עדים [לרשב"ם - אין להם כח שליחות אחרת]

ר' יוסי - יכתוב שובר ללוה [לכופו לפרוע]

שטר מאוחר - לר"י כשר [אין כותבין שובר] חוץ משטרי מקח [שמא קנה בחזרה]

לר' יוסי פסול [נפיק חורבא דכותבין שובר (לר' הונא בדרי"י - כותבין רק על פרע במקצת)]

חוץ מכתוב בו זמן של שבת או יו"כ, בזה"ז מזכירין תוך השטר "אחרנוהו" או כותב שובר כפי

זמן השטר

רבא - לא יעשה שטר ק' לשתיים של נ', ולא להיפך, רב אשי - לא יעשה מק' לנ' ["אחרינא הוא"]

רשב"ם קסח. - קעב.

קיום שטר שנמחק - לרשב"ם - העדים עושין בפני ב"ד

לרשב"ם - להל' אותיות נקנות במסירה

לרבי יש לי עדים - ואמרו להד"ם - לרשב"ם לא הפסיד; בלא בירר בעדים לרשב"ם הפסיד
שטר קנין כותב זמן היום שנקנית [קלא]

גמ' קעב. - קעד :

עני ועשיר ירשו מרחץ ובית הבד שלא עשאן להשכיר - העשיר א"צ לקנות חלק העני,
לרשב"ם אין העני משכירו לאחרים

"לויתי ממך" - רבה - מהמוחזק בשטר, אביי ורב הונא לרשב"ם - חיישינן לנפילה דרבים

אין להוציא שטר על א' מב' יוסף בן שמעון

הם על אחרים - למשנתנו יכול, לברייתא לא [מח' אם אותיות נקנות במסירה (אולי מסר); ברייתא

כאביי דצריך ראי' שמסר, משנה כרבא דא"צ (חוץ מאחין [שמטו מהרדין] ולוקח שדה אחר ג'

שנים)]

זה על זה - למשנתנו לא, לברייתא ב' - יכולין [מח' אי כותבין שטר ללוה בלי מלוה, רשב"ם במשנה -

החזרתיו לך כשפרעת הלואה]

לוה שמצא שובר יכול לדחות שניהם (רשב"ם - אא"כ מודה שחייב לא' וכתבו הרשאה ז"ל)

יכתבו משולשין, סימן, כהן, דורות

יד בעל השטר אתחתונה - ספק איזה פרוע, "חוב לך בידי פרוע" - הכל פרוע, לוקח צריך ראי' מה מכר

ערב משתעבד באמירה [אנכי אערכנו (קבלנות)], כי ערב זר, אם ערבת לרעך, רב אשי - בהנאה דמהימן

גמר ומשתעבד (רשב"ם - ומלוה עושה שליחות הערב)

חוץ מרבי יהודה לאמימר דאסמכתא לא קניא (ורב אשי חולק)

ר"ת - ערב סתם - בתחלה יתבע לזה

ע"מ שאפרע ממי שארצה - א"צ לתבוע לזה אי אין לו קרקע

קבלן - ת"ק (להל') - אפי' יש ללוה יכול ללכת לערב, רשב"ג - אינו יכול

נושא ונותן ביד (ולאמימר תן ואני נותן) - יפרע מערב ולא לזה

רב הונא - ערב - הלוהו ואני וערב, פורע, חייב, אתן; קבלן - תן לו ואני קבלן, פורע, חייב, אתן

הלוהו ואני קבלן, תן לו ואני ערב - ר' יצחק - בתר לשון ערבות או קבלנות

רב חסדא - הכל לשון קבלנות חוץ מהלוהו ואני ערב,

רבא - הכל לשון ערבות חוץ מתן ואני נותן, ואני קבלן (לרשב"ם)

נכסי לזה כערב ואין יורדין להן תחלה

רב הונא בדר"י - ערב גובה קרקע מיורשין קטנים מלוה ע"פ כשאין חשש צררי (חייב מודה, מת

בשמתיא, אביהן אמר תנו, רבא - מלוה גוי (ורב אשי חולק))

ר"פ - ערב ישלם [יתומים קטנים לאו בני מצוה לפרוע] חוץ משטר לרשב"ם [חוב ולא מצוה]

ערב גובה מיורשין (ובלי שבועה) רק אי כתב בשטר "התקבלתי ממך"

ערב דכתובה לא משתעבד [מצוה דקעביד], חוץ מאב לבן -

רשב"ג - כשיגרש ידירנה הנאה - שלא יחזירה [קנוניא על ערב]

קבלן דכתובה וערב דבע"ח - י"א משתעבד רק כשיש נכסי לבעל וללוה

וי"א (להל') ממ"נ משתעבד

רשב"ם קעב: - קעד.

"היום" בגט - לרשב"ם - דצריך ידים מוכיחות דנתגרשה מיד

לרשב"ם - בזה"ז גובין מיורשים (קטנים) אף מטלטלי משום נעילת דלת

גמ' קעד: - קעו :

רב ושמואל - שכ"מ שאמר מנה לפלוני בידי - אי לא אמר תנו אין נותנין [שלא להשביע בניו],

חוץ: מנקיט שטר מקויים [אינו עושה קנוניא על בניו/הקדש], תנו = קיום, תבעוהו

שכ"מ שאמר תנן מנה לפלוני ויתומין אומרים "חזר אבא ואמר פרעתי" אין נאמנין אא"כ אמרו דפרע
אח"כ; "פרענו" נאמנים

רבא - שכ"מ שהודה אין צ"ל אתם עדי [אין משטה בשעת מיתה] ואצ"ל כתובו [ככתובין]

עולא - שעבודא דאו' ועל פה גזרו משום פסידא דלקוחות
רבה - שעבודא לאו דאו' ובשטר גזרו משום שלא תנעול דלת

רב ושמואל - מלוה ע"פ אין גובין מיורשין ולא מלקוחות [שעבודא לאו דאו']
חוץ ממעשה ב"ד [לרשב"ם - כמלוה בשטר]

ר' יוחנן ור"ל - גובה מיורשין ומלקוחות [שעבודא דאו']
ר"פ - הל' - גובה מיורשין [שלא תנעול] ולא מלקוחות [אין קלא]

כתב ידו גובה מבנ"ח אפי' בהנפק - אא"כ יש עדי מסירה [שעבד נפשו משעת כתיבה, רשב"ם - עדי
מסירה כאילו נחתמו]

ערב אחר החתימות - ר' ישמעאל, ר' יוחנן להל' - מבנ"ח (וכן ערב למי שחנוק),
בן ננס - אינו ערב [לא על אמונתו הלוהו]

קודם חתימות - רב ור' יוחנן - "פלוני ערב" - מבנ"ח, "פלוני ערב" - ממשועבדים
שמואל - ערב א"צ קנין אלא בחנוק, ר"נ - צריך קנין חוץ מערב דב"ד [הנאה דמהימן]
להל' בשעת מתן מעות - א"צ, לאחר - צריך חוץ מערב דב"ד

רשב"ם קעה:

רשב"ם - שעבודא דאו' [יוציא אליך העבוט]; לאו דאו' [קרא למשכון שלא בשעת הלואה]

הדרן עלך מסכת בבא בתרא